

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ
Π/ΘΜΙΑΣ & Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ Α΄

Ταχ. Δ/ση: Ανδρέα Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη: 15180 Μαρούσι
Ιστοσελίδα: www.minedu.gov.gr
E-mail: depek_spoudon@minedu.gov.gr
Πληροφορίες: Θ. Μελίσσα
Τηλέφωνο: 210 344 33 09
Fax: 210 344 23 65

ΠΡΟΣ:

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθμός Προτεραιότητας:

Μαρούσι, 17-10-2017
Αριθ. Πρωτ.: Φ3/174254/Δ4

- Γραφεία Σχολικών Συμβούλων (μέσω των Περιφερειακών Δ.Ε.)
- Δ/νσεις Δ/θμιας Εκπ/σης
- Επαγγελματικά Λύκεια (μέσω των Δ/νσεων Δ.Ε.)
- Σιβιτανίδειος Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελματιών
Θεσσαλονίκης 151, 176 10, Καλλιθέα

ΚΟΙΝ.:

- Περιφερειακές Δ/νσεις Εκπ/σης
- Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής Αν.
Τσόχα 36, 115 21, Αθήνα

ΘΕΜΑ: Ύλη και Οδηγίες διδασκαλίας για το μάθημα Επιλογής «Αρχές Οικονομίας» της Α΄ τάξης ΕΠΑ.Λ., τα Τεχνολογικά-Επαγγελματικά μαθήματα του Τομέα Διοίκησης και Οικονομίας της Β΄ τάξης ΕΠΑ.Λ. και τα μαθήματα ειδικότητας των ειδικοτήτων του Τομέα Διοίκησης και Οικονομίας της Γ΄ τάξης Ημερήσιου και της Γ΄ και Δ΄ τάξης Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. για το σχ. έτος 2017-2018

Μετά από τη σχετική εισήγηση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Πράξη 34/01.09.2017 Δ.Σ. Ι.Ε.Π.), σας αποστέλλουμε την ύλη και τις αντίστοιχες οδηγίες για τη διδασκαλία:

- ▶ του μαθήματος Επιλογής «Αρχές Οικονομίας» της Α΄ τάξης Ημερήσιου και Εσπερινού ΕΠΑ.Λ.,
- ▶ των **Τεχνολογικών-Επαγγελματικών μαθημάτων** του Τομέα Διοίκησης και Οικονομίας της Β΄ τάξης Ημερήσιου και Εσπερινού ΕΠΑ.Λ.,
- ▶ των **μαθημάτων ειδικότητας** των ειδικοτήτων του Τομέα Διοίκησης και Οικονομίας της Γ΄ τάξης Ημερήσιου και Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. και
- ▶ των **μαθημάτων ειδικότητας** των ειδικοτήτων του Τομέα Διοίκησης και Οικονομίας της Δ΄ τάξης Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (Ν.4186/2013)

για το σχ. έτος 2017-2018:

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ & ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΠΑ.Λ.		
A/A	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΩΡΕΣ
1	Αρχές Οικονομίας	2
Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΠΑ.Λ.		
ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ		
A/A	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ-ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΩΡΕΣ
1	Αρχές Λογιστικής	3Θ+3Ε
2	Εισαγωγή στο Μάρκετινγκ	2Θ
3	Θεωρία Τουρισμού και Εφαρμογές	3Ε
4	Εισαγωγή στην Εφοδιαστική (Logistics)	2Θ
5	Χρηματοπιστωτικές Συναλλαγές – Λογιστικά Φύλλα (EXCEL)	2Ε
6	Στοιχεία Δικαίου (Αστικό-Εμπορικό-Εργατικό-Τουριστικό)	4Θ
7	Οικονομικά Μαθηματικά & Στατιστική	2Θ
Β΄ ΤΑΞΗ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΠΑ.Λ.		
A/A	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ-ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΩΡΕΣ
1	Αρχές Λογιστικής	3Θ+3Ε
2	Εισαγωγή στο Μάρκετινγκ	2Θ
3	Θεωρία Τουρισμού και Εφαρμογές	3Ε
4	Εισαγωγή στην Εφοδιαστική (Logistics)	2Θ
5	Στοιχεία Δικαίου (Αστικό-Εργατικό)	2Θ
Γ΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΠΑ.Λ.		
ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ		
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: Υπάλληλος Διοίκησης και Οικονομικών Υπηρεσιών		
A/A	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΩΡΕΣ
1	Αρχές Οικονομικής Θεωρίας	3Θ
2	Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης	3Θ
3	Σύγχρονο Περιβάλλον Γραφείου	2Θ+2Ε
4	Φορολογική Πρακτική	2Θ+4Ε
5	Λογιστικές Εφαρμογές	5Ε
6	Επικοινωνία και Δημόσιες Σχέσεις	2Θ

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: Υπάλληλος Αποθήκης και Συστημάτων Εφοδιασμού		
A/A	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΩΡΕΣ
1	Αρχές Οικονομικής Θεωρίας	3Θ
2	Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης	3Θ
3	Οργάνωση και Διαχείριση Αποθηκών	3Θ+2Ε
4	Οργάνωση και Διαχείριση Μεταφορών	2Θ+2Ε
5	Εφαρμογές Εφοδιαστικής (Logistics)	3Θ+3Ε
6	Λογιστικές Εφαρμογές	2Ε
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: Υπάλληλος Εμπορίας και Διαφήμισης		
A/A	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΩΡΕΣ
1	Αρχές Οικονομικής Θεωρίας	3Θ
2	Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης	3Θ
3	Σύγχρονο Περιβάλλον Γραφείου	2Θ+2Ε
4	Διαφήμιση (Εισαγωγή, Δημιουργία και Προβολή)	2Θ+4Ε
5	Επικοινωνία και Δημόσιες Σχέσεις	2Θ
6	Εφαρμογές Marketing	3Ε
7	Λογιστικές Εφαρμογές	2Ε
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: Υπάλληλος Τουριστικών Επιχειρήσεων		
A/A	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΩΡΕΣ
1	Αρχές Οικονομικής Θεωρίας	3Θ
2	Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης	3Θ
3	Οργάνωση και Λειτουργία Τουριστικών Επιχειρήσεων	2Θ+2Ε
4	Οργάνωση και Λειτουργία Ξενοδοχειακών Επιχειρήσεων	2Θ+2Ε
5	Γεωγραφία Τουρισμού	2Ε
6	Εφαρμογές στον Τουρισμό	3Ε
Γ΄ ΤΑΞΗ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΠΑ.Λ.		
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: Υπάλληλος Διοίκησης και Οικονομικών Υπηρεσιών		
A/A	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΩΡΕΣ
1	Χρηματοπιστωτικές Συναλλαγές – Λογιστικά Φύλλα	2Ε
2	Οικονομικά Μαθηματικά & Στατιστική	2Θ
3	Στοιχεία Δικαίου (Εμπορικό – Τουριστικό)	2Θ
4	Λογιστικές Εφαρμογές	5Ε
5	Επικοινωνία και Δημόσιες Σχέσεις	2Θ

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: Υπάλληλος Αποθήκης και Συστημάτων Εφοδιασμού		
A/A	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΩΡΕΣ
1	Χρηματοπιστωτικές Συναλλαγές – Λογιστικά Φύλλα	2Ε
2	Οικονομικά Μαθηματικά & Στατιστική	2Θ
3	Στοιχεία Δικαίου (Εμπορικό – Τουριστικό)	2Θ
4	Οργάνωση και Διαχείριση Αποθηκών	3Θ+2Ε
5	Λογιστικές Εφαρμογές	2Ε
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: Υπάλληλος Εμπορίας και Διαφήμισης		
A/A	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΩΡΕΣ
1	Χρηματοπιστωτικές Συναλλαγές – Λογιστικά Φύλλα	2Ε
2	Οικονομικά Μαθηματικά & Στατιστική	2Θ
3	Στοιχεία Δικαίου (Εμπορικό – Τουριστικό)	2Θ
4	Διαφήμιση (Εισαγωγή, Δημιουργία και Προβολή)	1Θ+2Ε
5	Επικοινωνία και Δημόσιες Σχέσεις	2Θ
6	Λογιστικές Εφαρμογές	2Ε
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: Υπάλληλος Τουριστικών Επιχειρήσεων		
A/A	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΩΡΕΣ
1	Χρηματοπιστωτικές Συναλλαγές – Λογιστικά Φύλλα	2Ε
2	Οικονομικά Μαθηματικά & Στατιστική	2Θ
3	Στοιχεία Δικαίου (Εμπορικό – Τουριστικό)	2Θ
4	Εφαρμογές στον Τουρισμό	3Ε
5	Γεωγραφία Τουρισμού	2Ε
Δ΄ ΤΑΞΗ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΠΑ.Λ. (Ν.4186/2013)		
ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ		
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: Υπάλληλος Διοίκησης και Οικονομικών Υπηρεσιών		
A/A	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΩΡΕΣ
1	Αρχές Οικονομικής Θεωρίας	4Θ
2	Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης	4Θ
3	Φορολογική Πρακτική	2Θ+4Ε
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: Υπάλληλος Αποθήκης και Συστημάτων Εφοδιασμού		
A/A	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΩΡΕΣ
1	Αρχές Οικονομικής Θεωρίας	4Θ
2	Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης	4Θ

3	Οργάνωση και Διαχείριση Μεταφορών	2Θ+2Ε
4	Λογιστικές Εφαρμογές	4Ε
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: Υπάλληλος Εμπορίας και Διαφήμισης		
A/A	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΩΡΕΣ
1	Αρχές Οικονομικής Θεωρίας	4Θ
2	Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης	4Θ
3	Λογιστικές Εφαρμογές	4Ε
4	Δημιουργία και Προβολή της Διαφήμισης	2Ε
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: Υπάλληλος Οικονομίας και Διοίκησης στον Τουρισμό		
A/A	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΩΡΕΣ
1	Αρχές Οικονομικής Θεωρίας	4Θ
2	Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης	4Θ
3	Εφαρμογές στον Τουρισμό	6Ε

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ & ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΠΑ.Λ.

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (2Θ)

Α΄ τάξη Ημερήσιου και Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ)

Διδακτέα ύλη:

Από το βιβλίο «**Αρχές Οικονομίας**» (συγγραφείς: Γεώργιος Κώπτης, Αθηνά Πετράκη-Κώπτη, Δέσποινα Μοσχολέα) οι ακόλουθες ενότητες:

Κεφάλαιο. 1: Βασικές Οικονομικές Έννοιες

1. Οι ανάγκες
  - 1.1 Διακρίσεις των αναγκών
  - 1.2 Ιδιότητες των οικονομικών αναγκών
2. Αγαθά
  - 2.1 Διακρίσεις Αγαθών
3. Οι Συντελεστές της παραγωγής
5. Το Οικονομικό κύκλωμα

Οι ερωτήσεις του κεφαλαίου που αντιστοιχούν στην προαναφερόμενη ύλη.

Κεφάλαιο 2: Το Οικονομικό Πρόβλημα

1. Το κύριο οικονομικό πρόβλημα και η Οικονομική Επιστήμη
  - 1.1 Τα επιμέρους οικονομικά προβλήματα
2. Η καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων
  - 2.1 Η έννοια της καμπύλης παραγωγικών δυνατοτήτων.

Οι ερωτήσεις του κεφαλαίου που αντιστοιχούν στην προαναφερόμενη ύλη.

Κεφάλαιο 3: Η Ζήτηση Αγαθών και Υπηρεσιών

1. Το σύστημα της αγοράς
2. Η ζήτηση προϊόντων
  - 2.1 Γενικά για τη ζήτηση προϊόντων
  - 2.2 Ο νόμος της ζήτησης
  - 2.3 Ατομική και συνολική ζήτηση
  - 2.4 Η καμπύλη ζήτησης
  - 2.5 Άλλοι προσδιοριστικοί παράγοντες της ζήτησης

Οι ερωτήσεις του κεφαλαίου που αντιστοιχούν στην προαναφερόμενη ύλη.

Κεφάλαιο 4: Η προσφορά αγαθών και υπηρεσιών

1. Η προσφορά αγαθών και υπηρεσιών
  - 1.1 Γενικά για την προσφορά
  - 1.2 Ο νόμος της προσφοράς
  - 1.3 Ατομική και συνολική προσφορά
  - 1.4 Η καμπύλη προσφοράς
  - 1.5 Άλλοι προσδιοριστικοί παράγοντες της προσφοράς

Οι ερωτήσεις του κεφαλαίου που αντιστοιχούν στην προαναφερόμενη ύλη.

Κεφάλαιο 9: Εγχώριο και Εθνικό Προϊόν και Εισόδημα

1. Η αποτελεσματικότητα της οικονομίας.
2. Ακαθάριστο εθνικό και ακαθάριστο εγχώριο προϊόν
  - 2.1 Έννοια και ορισμός
3. Εθνικό εισόδημα
4. Το ακαθάριστο Εθνικό (ή εγχώριο) προϊόν (ή εισόδημα) ως δείκτης Οικονομικής ευημερίας
5. Η διανομή του εισοδήματος
  - 5.1 Το πρόβλημα της φτώχειας
  - 5.2 Το πρόβλημα της άνισης διανομής του εισοδήματος

Οι ερωτήσεις του κεφαλαίου που αντιστοιχούν στην προαναφερόμενη ύλη.

Κεφάλαιο 10: Πληθωρισμός και Ανεργία

1. Πληθωρισμός
  - 1.1 Τι είναι πληθωρισμός
  - 1.2 Συνέπειες του πληθωρισμού
2. Ανεργία
  - 2.1 Τι είναι ανεργία
  - 2.3 Οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες της ανεργίας

Οι ερωτήσεις του κεφαλαίου που αντιστοιχούν στην προαναφερόμενη ύλη.

Κεφάλαιο 11: Χρήμα, Τραπεζικό Σύστημα και Χρηματιστήρια

1. Το χρήμα
  - 1.1 Έννοια και λειτουργίες του χρήματος
  - 1.2 Τα είδη του χρήματος

Οι ερωτήσεις του κεφαλαίου που αντιστοιχούν στην προαναφερόμενη ύλη.

Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΠΑ.Λ.

ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ-ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ (3Θ+3Ε)

Β΄ τάξη Ημερήσιου και Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΤΟΜΕΑ)

Διδακτέα ύλη:

Από το βιβλίο «**Αρχές Λογιστικής**» (συγγραφείς: Αριστοτέλης Κοντάκος, Κώστας Μαργαρώνης, Αντώνης Ζαρίφης) οι ακόλουθες ενότητες:

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή-Βασικές Έννοιες

- 1.1. Ανάγκες-αγαθά. Οικονομικοί Οργανισμοί
- 1.2. Οι επιχειρήσεις
- 1.3. Η περιουσία της επιχείρησης-Διακρίσεις της περιουσίας-Εφαρμογή
- 1.4. Διακρίσεις του Ενεργητικού και του Παθητικού
- 1.5. Εφαρμογή
- 1.6. Ερωτήσεις-Ασκήσεις
- 1.7. Έννοια και σκοποί της Λογιστικής-Εξέλιξη της Λογιστικής-Διακρίσεις της Λογιστικής- Η Λογιστική και οι άλλες επιστήμες-Ο ρόλος του λογιστή

Κεφάλαιο 2: Εμφάνιση της Περιουσίας ή Οικονομικής Κατάστασης της Επιχείρησης

- 2.1. Γενικά
- 2.2. Απογραφή-Είδη απογραφής-Διαχειριστική Χρήση-Υπόδειγμα απογραφής
- 2.3. Ισολογισμός-Υπόδειγμα ισολογισμού-Μορφές Ισολογισμού
- 2.4. Ερωτήσεις-Ασκήσεις

Κεφάλαιο 3: Οι Μεταβολές των Περιουσιακών Στοιχείων της Επιχείρησης και η Παρακολούθησή τους

- 3.1. Μεταβολές της περιουσίας-Διαδοχικοί ισολογισμοί-Ασκήσεις
- 3.2. Οι λογαριασμοί
- 3.3. Κανόνες λειτουργίας των λογαριασμών
- 3.4. Ανάλυση λογιστικών γεγονότων
- 3.5. Παράδειγμα τήρησης λογαριασμών
- 3.6. Μεταφορά ενός λογαριασμού σε άλλον
- 3.7. Ερωτήσεις-Ασκήσεις

Κεφάλαιο 4: Διπλογραφική ή Διγραφική Μέθοδος Εγγραφών

- 4.1. Οι βασικές αρχές της διπλογραφικής μεθόδου
- 4.2. Ημερολόγιο
- 4.3. Γενικό Καθολικό
- 4.4. Ισοζύγιο λογαριασμών Γενικού Καθολικού
- 4.5. Ερωτήσεις-Ασκήσεις

Κεφάλαιο 5: Κατάταξη Λογαριασμών σε Γενικές Ομάδες Μεγαλύτερη Ανάλυση της Καθαρής Περιουσίας

- 5.1. Γενικά
- 5.2. Λογαριασμοί Ενεργητικού
- 5.3. Λογαριασμοί Πραγματικού Παθητικού
- 5.4. Λογαριασμοί Καθαρής Περιουσίας
- 5.5. Ερωτήσεις-Ασκήσεις

Κεφάλαιο 6: Οι Λογαριασμοί από Οργανωτική Άποψη και η Διάκρισή τους Κατά Μέγεθος

- 6.1. Ανάγκη διάκρισης
- 6.2. Λογαριασμοί γενικοί ή περιληπτικοί, ειδικοί ή αναλυτικοί
- 6.3. Πρωτοβάθμιοι, δευτεροβάθμιοι, τριτοβάθμιοι κτλ. λογαριασμοί
- 6.4. Ο λογιστικός χειρισμός των γενικών και των ειδικών λογαριασμών
- 6.5. Καταστάσεις συμφωνίας ή ισοζύγια των αναλυτικών λογαριασμών
- 6.6. Εφαρμογή
- 6.7. Ερωτήσεις-Ασκήσεις

Κεφάλαιο 7: Διάκριση των Λογαριασμών Ανάλογα με τη Φύση ή το Περιεχόμενό τους

- 7.1. Γενικά
- 7.2. Λογαριασμοί αξιών
- 7.3. Λογαριασμοί προσώπων ή προσωπικοί
- 7.4. Λογαριασμοί εξόδων
- 7.5. Λογαριασμοί εσόδων
- 7.6. Αντίθετοι λογαριασμοί
- 7.7. Αποσβέσεις των παγίων περιουσιακών στοιχείων
- 7.8. Λογαριασμοί Εκμεταλλεύσεων και Αποτελεσμάτων χρήσης
- 7.9. Αμιγείς και μεικτοί λογαριασμοί
- 7.10 Διάμεσοι ή ενδιάμεσοι λογαριασμοί
- 7.11 Λογαριασμοί προβλέψεων για κινδύνους και έξοδα
- 7.12 Μεταβατικοί λογαριασμοί
- 7.13 Λογαριασμοί Τάξης
- 7.14 Ερωτήσεις – Ασκήσεις

Κεφάλαιο 8: Λογιστικά Βιβλία- Λογιστικά Σφάλματα

- 8.2. Τα λογιστικά βιβλία

Κεφάλαιο 9: Ισολογισμός τέλους χρήσης

- 9.1 Γενικά
- 9.2 Προσαρμογή των λογαριασμών στην απογραφή
- 9.3 Η λογιστική εργασία στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης. Η σειρά των λογιστικών εργασιών
- 9.4 Ανάλυση των λογιστικών εργασιών που γίνονται στο τέλος της χρήσης
- 9.5 Γενική Εφαρμογή
- 9.6 Ερωτήσεις – Ασκήσεις

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ (2Θ)

Β΄ τάξη Ημερήσιου και Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΤΟΜΕΑ)

Διδακτέα ύλη:

Από το βιβλίο «**Αρχές Μάρκετινγκ**» (συγγραφείς: Άγγελος Βάθης, Δημήτριος Ζωντήρος, Χάρις-Λουίζα Σπεντζούρη, Πέτρος Τομάρας) οι ακόλουθες ενότητες:

Κεφάλαιο 1: Το Μάρκετινγκ στη Σύγχρονη Κοινωνία

- 1.1 Έννοια και περιεχόμενο του Μάρκετινγκ
- 1.2 Η φιλοσοφία του Μάρκετινγκ
- 1.3 Η οικονομική σημασία του Μάρκετινγκ
- 1.4 Οι κατηγορίες του Μάρκετινγκ, τα πεδία και οι περιορισμοί εφαρμογής του

1.5 Μάρκετινγκ και Περιβάλλον

1.6 Το «προφίλ» (profile) του στελέχους Μάρκετινγκ

Οι ερωτήσεις-ασκήσεις του κεφαλαίου που αντιστοιχούν στην προαναφερόμενη ύλη.

Κεφάλαιο 2: Ο Προγραμματισμός του Μάρκετινγκ

2.1 Έννοια και Χρησιμότητα του Προγραμματισμού

2.5 Κατάρτιση Προγραμμάτων Μάρκετινγκ και Έλεγχος Εφαρμογής

Οι ερωτήσεις-ασκήσεις του κεφαλαίου που αντιστοιχούν στην προαναφερόμενη ύλη.

Κεφάλαιο 3: Συμπεριφορά Καταναλωτή

3.1 Συμπεριφορά του καταναλωτή

3.2 Γενικό πρότυπο συμπεριφοράς καταναλωτή

3.3 Υποδείγματα καταναλωτικής συμπεριφοράς

Κεφάλαιο 6: Το προϊόν

6.1 Η έννοια του προϊόντος

6.4 Το νέο προϊόν και η διαδικασία ανάπτυξής του

6.5 Το όνομα του προϊόντος

6.6 Η συσκευασία του προϊόντος

6.7 Η ετικέτα του προϊόντος

Οι ερωτήσεις-ασκήσεις του κεφαλαίου που αντιστοιχούν στην προαναφερόμενη ύλη.

Κεφάλαιο 7: Τιμή και Τιμολογιακή Πολιτική

7.1 Η έννοια της τιμής

7.2 Καθορισμός τιμής πώλησης

7.3 Καθορισμός τιμών βάσει του κόστους και της ζήτησης

7.4 Στρατηγικές και πολιτικές τιμολόγησης

Οι ερωτήσεις-ασκήσεις του κεφαλαίου που αντιστοιχούν στην προαναφερόμενη ύλη.

Κεφάλαιο 8: Η Διανομή

8.1 Έννοια και σημασία του δικτύου διανομής

8.2 Βασικοί τύποι δικτύων διανομής

8.4 Παράγοντες εκλογής (επιλογής) δικτύων

Οι ερωτήσεις-ασκήσεις του κεφαλαίου που αντιστοιχούν στην προαναφερόμενη ύλη.

Κεφάλαιο 9: Προώθηση

9.1 Εισαγωγή στην προώθηση

9.2 Αρχές της επικοινωνίας

9.3 Ανάπτυξη των στόχων επικοινωνίας

9.4 Διαδικασία επικοινωνίας και μίγμα προώθησης

- 9.5 Δαπάνες προώθησης
- 9.6 Το πρόγραμμα προώθησης
- 9.7 Διαφήμιση
- 9.8 Προσωπική πώληση
- 9.9 Δραστηριότητες προώθησης πωλήσεων
- 9.10 Δημοσιότητα- Δημόσιες Σχέσεις-Χορηγία
- 9.11 Ανακεφαλαίωση

Οι ερωτήσεις-ασκήσεις του κεφαλαίου που αντιστοιχούν στην προαναφερόμενη ύλη.

Κεφάλαιο 11: Η Οργάνωση ενός Σύγχρονου Γραφείου Μάρκετινγκ

- 11.1 Η οργανωτική δομή του γραφείου Μάρκετινγκ
- 11.3 Σχέσεις – Επικοινωνία
- 11.4 Βασικές Λειτουργίες του Γραφείου Μάρκετινγκ

Οι ερωτήσεις-ασκήσεις του κεφαλαίου που αντιστοιχούν στην προαναφερόμενη ύλη.

Οδηγίες διδασκαλίας

Σκοπός του μαθήματος «Εισαγωγή στο Μάρκετινγκ» είναι οι μαθητές/ μαθήτριες αφενός να συνειδητοποιήσουν τη σημασία του πελατοκεντρικού προσανατολισμού (customer-centric orientation) για τις σύγχρονες επιχειρήσεις και αφετέρου να εξοικειωθούν στην πράξη με τους τέσσερις βασικούς πυλώνες του μάρκετινγκ (πολιτική προϊόντος, τιμολόγησης, διανομής, επικοινωνίας - προβολής) ή όπως αναφέρονται στην θεωρία και την επιχειρησιακή πρακτική τα 4 Ps του μείγματος μάρκετινγκ, (product, price, place, promotion).

Εκτός αυτών, σκοπός του μαθήματος είναι οι μαθητές/μαθήτριες να διερευνήσουν μέσα από ρεαλιστικά παραδείγματα τον τρόπο που τα τέσσερα Ps συλλειτουργούν, προκειμένου να διαμορφωθεί ένα ολοκληρωμένο μείγμα μάρκετινγκ. Επίσης, με τη χρήση παραδειγμάτων ποικίλων προϊόντων και υπηρεσιών οι μαθητές/μαθήτριες διαπιστώνουν ότι κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των εν λόγω πολιτικών, οι επιχειρήσεις δεν λειτουργούν «εν κενώ», αλλά μελετούν τις τάσεις του εξωτερικού περιβάλλοντος και τον τρόπο που αυτές επηρεάζουν την καταναλωτική συμπεριφορά. Στο πλαίσιο αυτό οι μαθητές/μαθήτριες χρειάζεται να κατανοήσουν ότι η ανάλυση του περιβάλλοντος και η έρευνα αγοράς πραγματοποιείται με τα κατάλληλα επιστημονικά εργαλεία ανάλυσης του περιβάλλοντος και έρευνας αγοράς. Μείζων είναι ο ρόλος του μάρκετινγκ και της έρευνας αγοράς για τη διερεύνηση νέων αναγκών των καταναλωτών, τις οποίες επιδιώκουν να ικανοποιήσουν με τον ανασχεδιασμό υφιστάμενων προϊόντων ή τον σχεδιασμό των κατάλληλων προϊοντικών προσφορών (product offerings). Με τη συστηματική μελέτη και ερμηνεία της καταναλωτικής συμπεριφοράς (consumer behavior) δύναται να υλοποιηθεί επιτυχώς το τρίπτυχο του στρατηγικού σχεδιασμού μάρκετινγκ, που περιλαμβάνει την τμηματοποίηση της αγοράς (market segmentation), τη στόχευση (targeting) και την τοποθέτηση (positioning) του προϊόντος στο μυαλό του καταναλωτή σε σχέση με τον ανταγωνισμό. Αυτό πραγματοποιείται μέσω της διαμόρφωσης μιας ξεκάθαρης πρότασης πώλησης (unique selling proposition) που αιτιολογεί επαρκώς γιατί ένας καταναλωτής να επιλέξει να δαπανήσει τα χρήματά του για ένα δεδομένο προϊόν/υπηρεσία έναντι άλλων -άμεσα ή έμμεσα- ανταγωνιστικών αγαθών.

Συνιστάται στο μάθημα να επιχειρείται συστηματικά η σύνδεση με την πράξη μέσα από μελέτες περιπτώσεων συγκεκριμένων προϊόντων/αγορών και ερευνητικές εργασίες. Για την επίτευξη του εν λόγω σκοπού ενθαρρύνεται η χρήση πρακτικών παραδειγμάτων, μελετών περιπτώσεων (case studies) και παρουσιάσεων βέλτιστων πρακτικών (best practices) που ακολουθούνται από τις σύγχρονες επιχειρήσεις. Σε αυτό το πλαίσιο, θα μπορούσαν να διοργανωθούν επισκέψεις σε τμήματα μάρκετινγκ επιχειρήσεων ή και μη κερδοσκοπικών οργανισμών ή να προσκληθούν εμπειρογνώμονες του χώρου.

ΜΑΘΗΜΑ: ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ (3Ε)

Β΄ τάξη Ημερήσιου και Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΤΟΜΕΑ)

Διδακτέα ύλη

Από το εγχειρίδιο με τίτλο «**Κοινωνιολογία και Ψυχολογία Τουρισμού**» (συγγραφείς: Πολυξένη Μοίρα-Μυλωνοπούλου, Κωνσταντίνος Τσουμάνης, Δημοσθένης Χατζηλέλεκας), οι ακόλουθες ενότητες:

Κεφάλαιο 4: Το Τουριστικό Φαινόμενο

- 4.1. Γενικά
- 4.2. Ατομικός τουρισμός
- 4.3. Οικογενειακός τουρισμός
- 4.4. Ο μαζικός τουρισμός
- 4.5. Άλλες μορφές τουρισμού
- 4.6. Ο εσωτερικός τουρισμός
- 4.7. Ο εξωτερικός τουρισμός
- 4.8. Το Παρόν και το Μέλλον του Ελληνικού Τουρισμού

Κεφάλαιο 5: Ο Άνθρωπος – Τουρίστας

- 5.1. Οι ανθρώπινες ανάγκες
- 5.2. Η ανάγκη για τουρισμό / διακοπές
- 5.3. Η απόφαση για τουρισμό
- 5.5. Η συμπεριφορά του τουρίστα (πριν, κατά και μετά το ταξίδι)

Κεφάλαιο 7: Οι Συνέπειες του Τουρισμού

- 7.1. Οι κοινωνικές συνέπειες
- 7.2. Οι οικονομικές συνέπειες
- 7.3. Οι πολιτιστικές συνέπειες
- 7.4. Οι περιβαλλοντικές συνέπειες
- 7.5. Τεχνικές για την Κοινωνικά Αποδεκτή Τουριστική Ανάπτυξη

Κεφάλαιο 8: Η Εργασία στις Τουριστικές Επιχειρήσεις

- 8.1. Η ποικιλία των επαγγελματιών

- 8.2. Η εποχικότητα της εργασίας
- 8.3. Η επαγγελματική τουριστική συνείδηση
- 8.4. Η επαγγελματική ικανοποίηση
- 8.5. Η επαγγελματική εξέλιξη

Κεφάλαιο 9: Ειδικά Θέματα

9.7. Προβλήματα Τουριστικής Ανάπτυξης

Οι ερωτήσεις-δραστηριότητες των ανωτέρω κεφαλαίων.

Το σχολικό εγχειρίδιο με τίτλο «**Εφαρμογές Η/Υ στον Τουρισμό**» (συγγραφείς: Σπύρος Κουτσογεωργόπουλος, Χρήστος Λαλάς, Κωνσταντίνος Λιβαδάς) για το σχολικό έτος 2017-2018 αξιοποιείται ως πληροφοριακός οδηγός στο πλαίσιο του εργαστηριακού χαρακτήρα του μαθήματος.

Οδηγίες διδασκαλίας

Σκοποί του μαθήματος είναι αφενός να φέρει τους μαθητές και τις μαθήτριες του Τομέα Διοίκησης και Οικονομίας σε επαφή με εισαγωγικές έννοιες που αφορούν τον τουρισμό (αειφόρος τουριστική ανάπτυξη, τουριστική συμπεριφορά, διακρίσεις και μορφές τουρισμού, είδη εναλλακτικού τουρισμού, επιπτώσεις τουρισμού, σύγχρονες τάσεις του τουριστικού φαινομένου, τουριστική συνείδηση) και αφετέρου οι μαθητές/μαθήτριες να εξοικειωθούν με πρακτικές εφαρμογές και εργαλεία Τ.Π.Ε. που σχετίζονται με την τουριστική μετακίνηση και δραστηριότητα (π.χ. ηλεκτρονικές κρατήσεις καταλυμάτων και εισιτηρίων μετακίνησης).

Οι εκπαιδευτικοί ενθαρρύνονται να αξιοποιούν την ομαδοσυνεργατική μέθοδο υποστηρίζοντας και αναθέτοντας ατομικές και ομαδικές εργασίες, όπου οι μαθητές/ μαθήτριες θα αυτενεργούν ερευνώντας σχετικά με εισαγωγικές έννοιες και πρακτικές εφαρμογές. Συνιστάται οι ομάδες μαθητών/μαθητριών να πραγματοποιούν ολιγόλεπτες παρουσιάσεις ενώπιον της τάξης, όπου θα υπάρχει η δυνατότητα προβληματισμού, συζητήσεων ή και διορθώσεων από τους ίδιους τους μαθητές και τις μαθήτριες.

Η διδασκαλία του μαθήματος πραγματοποιείται εξ' ολοκλήρου στα Εργαστήρια των Η/Υ, όπου μέσω της ασφαλούς χρήσης του Διαδικτύου δίνεται η δυνατότητα εξοικείωσης των μαθητών/ μαθητριών με τη διαδικασία της αναζήτησης πληροφοριών και αξιοποίησης δεδομένων με σκοπό τη δημιουργία απλής τουριστικής μετακίνησης στο εσωτερικό ή/και στο εξωτερικό με αναζήτηση:

- χαρτών για εύρεση του γεωγραφικού περιβάλλοντος μετακίνησης και στοιχεία αυτού
- δρομολογίων όλων των Μ.Μ.Μ. και τρόπου κράτησης θέσεων και εισιτηρίων
- καταλυμάτων με σύγκριση προσφερομένων υπηρεσιών και τιμών καθώς και τρόπου κράτησης
- τουριστικών και πολιτιστικών στοιχείων συγκεκριμένων προορισμών με πρόσθετη αναζήτηση ιστορικών πληροφοριών και αξιοποίηση σχετικού οπτικοακουστικού υλικού (π.χ. εικονική περιήγηση),
- Μουσείων και εκθεμάτων με εύρεση πληροφοριών για τα σημαντικότερα εκθέματα και
- τρόπου κράτησης/αγοράς εισιτηρίων

- πολιτιστικών δρώμενων κι εκδηλώσεων στον τόπο μετακίνησης καθόλη την διάρκεια
- του έτους
- μονάδων εστίασης κ.λπ.,

Για την αρτιότερη σύνδεση του μαθήματος με τις ρεαλιστικές συνθήκες εργασίας στην τουριστική αγορά προτείνονται εκπαιδευτικές επισκέψεις σε:

- Τουριστικά Καταλύματα και Τουριστικά Γραφεία, όπου εκτός των άλλων θα ήταν δυνατόν να πραγματοποιηθεί επίδειξη κι ανάλυση του τρόπου λειτουργίας των χρησιμοποιούμενων λογισμικών, καθώς και η χρησιμότητα τους σε πραγματικό χρόνο εργασίας.
- Εκθέσεις τουριστικού περιεχομένου, όπου παρότι οι επιδείξεις είναι περιορισμένου χρόνου, τα λογισμικά τα οποία παρουσιάζονται είναι του ευρύτερου τουριστικού χώρου.
- Χώρους που σχετίζονται με τον τουρισμό και την τουριστική μετακίνηση, με κατάλληλη θεωρητική προετοιμασία από τους μαθητές/μαθήτριες πριν την επίσκεψη, συλλογή σχετικών πληροφοριών, και αναλυτική απολογιστική συζήτηση μετά την επίσκεψη.
- Επίσης, προτείνεται να διερευνηθεί η δυνατότητας ανταλλαγής και διάχυσης καλών πρακτικών μεταξύ σχολικών μονάδων περιοχών με τα ίδια χαρακτηριστικά τουριστικής ανάπτυξης.

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ (LOGISTICS) (2Θ)

Β΄ τάξη Ημερήσιου και Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΤΟΜΕΑ)

Διδακτέα ύλη

Από το βιβλίο «Εισαγωγή στην Εφοδιαστική» (συγγραφέας: Δημήτριος Φωλίνας):

- Κεφάλαιο 1: Διοίκηση Logistics
- Κεφάλαιο 2: Κλάδος Διοίκησης Logistics και Εφοδιαστικής Αλυσίδας στην Ελλάδα
- Κεφάλαιο 3: Διοίκηση Logistics και Εξυπηρέτηση Πελατών
- Κεφάλαιο 4: Προμήθειες
- Κεφάλαιο 5: Διαχείριση αποθεμάτων
- Κεφάλαιο 6: Αποθήκευση
- Κεφάλαιο 7: Δίκτυα Διανομής
- Κεφάλαιο 8: Μεταφορές
- Κεφάλαιο 9: Πληροφοριακά Συστήματα και Τεχνολογίες Logistics
- Κεφάλαιο 10: Σύγχρονες τάσεις στη Διοίκηση Logistics

Οδηγίες διδασκαλίας

Σκοπός του μαθήματος είναι οι μαθητές και οι μαθήτριες να γνωρίσουν τις βασικές έννοιες της εφοδιαστικής διαχείρισης, ώστε να μπορούν να αντιληφθούν τις διαδικασίες και το περιβάλλον εργασίας διαφόρων μερών της εφοδιαστικής αλυσίδας. Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των μαθητών/μαθητριών με τις βασικές επιλογές που αφορούν τα κρίσιμα ζητήματα της Εφοδιαστικής, όπως η εξυπηρέτηση πελατών, η διαχείριση προμηθειών και αποθεμάτων, οι επιλογές αποθήκευσης, μεταφορών και δικτύων διανομής. Τέλος, επιδίωξη του μαθήματος είναι να έλθουν οι

μαθητές/μαθήτριες σε επαφή με τις σύγχρονες τάσεις και τεχνολογίες στη διοίκηση εφοδιαστικής αλυσίδας.

Στο πλαίσιο του μαθήματος είναι σκόπιμο να επιχειρείται η σύνδεση με την πράξη μέσα από ρεαλιστικά παραδείγματα και εφαρμογές. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού ενθαρρύνεται η χρήση μελετών περιπτώσεων (case studies). Προς αυτή την κατεύθυνση, μπορούν να συμβάλλουν και οι ερωτήσεις και ασκήσεις που περιλαμβάνονται στο σχολικό βιβλίο. Επίσης, κρίνεται σκόπιμο να διοργανωθούν επισκέψεις σε επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών logistics και οργανωμένες αποθήκες επιχειρήσεων (βιομηχανικών, εισαγωγικών, κ.λπ.) ή να προσκληθούν εμπειρογνώμονες και επαγγελματίες με αξιόλογη εμπειρία σε συναφείς θέσεις απασχόλησης.

ΜΑΘΗΜΑ: ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ – ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΦΥΛΛΑ (EXCEL) (2Ε)

Β΄ τάξη Ημερήσιου & Γ΄ Εσπερινού ΕΠΑΛ (ΜΑΘΗΜΑ ΤΟΜΕΑ)

Διδακτέα ύλη

Από τα βιβλία:

- «**Χρήση Η/Υ Excel**» (συγγραφείς: Βαγγέλης Παπασπύρου, Αγγελική Μπελεχάκη) οι ακόλουθες ενότητες:

- Μέρος 2^ο Excel: Κεφάλαια 2 έως και 9.

- «**Σύγχρονες Συναλλαγές**» (Νικόλαος Θωμόπουλος, Μιλτιάδης Καναβός) οι ακόλουθες ενότητες:

- Εμπόριο-Εμπορεύματα-Εμπορικές Αγοραπωλησίες-Εμπορικά Επαγγέλματα (σελ. 29-96)
- Ανταγωνισμός (σελ. 97-123)
- Ηλεκτρονικό Εμπόριο (σελ. 193-215).

Οδηγίες διδασκαλίας

Δεδομένου του εργαστηριακού χαρακτήρα του μαθήματος, οι μαθητές/ μαθήτριες εξασκούνται σε εφαρμογές υπολογιστικών φύλλων (excel), με σκοπό να εξοικειωθούν με τα εργαλεία του που είναι χρήσιμα στην καθημερινή πρακτική των επιχειρήσεων (π.χ. υπολογισμός αθροισμάτων και μέσων όρων, χρήση συναρτήσεων, κατασκευή γραφημάτων, ταξινόμηση και φίλτρο δεδομένων κ.ά.). Κρίνεται σκόπιμο οι εκπαιδευτικοί να προσαρμόσουν το μάθημα στο ήδη υπάρχον επίπεδο εξοικείωσης των μαθητών με το Excel.

Ως προς τη διδακτέα-εξεταστέα ύλη από το βιβλίο «**Σύγχρονες Συναλλαγές**», σημειώνονται τα εξής:

- Ως προς την παράγραφο 2.4.2 του σχολικού εγχειριδίου και ειδικότερα ως προς τα έγγραφα που εκδίδονται κατά την εκτέλεση της αγοραπωλησίας ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να αναφερθεί στις διατάξεις του Ν. 4308/2014 (Κεφάλαιο 3 «*Παραστατικά Πωλήσεων*», άρθρα 8-15).
- Ομοίως, στο κεφάλαιο Β΄. *ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ* (σελ. 87), ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να προσαρμόσει τη σχετική έννοια στις διατάξεις του ΠΔ 249/1993 (ΦΕΚ 108^Α), καθόσον οι διατάξεις του Ν 307/1976 έχουν καταργηθεί με το άρθρο 4 του ως άνω ΠΔ.
- Στο κεφάλαιο 3.3 *Νομοθετικά Μέτρα προστασίας από τον αθέμιτο ανταγωνισμό* ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να αναφερθεί στις διατάξεις του Ν. 146/1914, όπως ισχύει μετά την τροποποίηση του με

τις διατάξεις του Ν. 3784/2009 ΦΕΚ 137 Α'/7.8.2009). Επίσης ως προς τις απαγορεύσεις διαφήμισης των φαρμάκων ισχύουν οι διατάξεις του ΝΔ 96/1973 (ΦΕΚ 172 Α'.) όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει αντί του εσφαλμένου Ν.Δ 76/1973 που σημειώνεται στη σελ. 195 του σχολικού εγχειριδίου. Ως εκ τούτου, θεωρείται σκόπιμη η αναφορά στις νέες διατάξεις.

- Το κεφάλαιο *Χαρτοσήμανση Συναλλαγματικής δεν θα* πρέπει να **διδαστεί** καθόσον οι σχετικές διατάξεις έχουν καταργηθεί με την ΠΟΛ1069/18.2.2002 του Υπουργείου Οικονομικών/Γενική Δ/νση Φορολογίας/Δνση Τελών και Ειδικών Φορολογιών/Τμήμα Α4.
- Στο κεφάλαιο της *Επιταγής* θα πρέπει να επισημανθεί ότι η έκδοση της ακάλυπτης επιταγής δεν αποτελεί ιδιώνυμο αδίκημα (σελ 116 παρ. 2) αλλά διώκεται μόνο κατ' έγκληση (επαφίεται στην κρίση του κομιστή αυτής που δεν πληρώθηκε ή του εξ αναγωγής υπόχρεου ο οποίος την εξόφλησε και έγινε κομιστής της εάν θα ζητήσει την ποινική δίωξη του εκδότη ακάλυπτης επιταγής)(σχετική διάταξη του άρθρου 79 του ν.5960/1933 όπως ισχύει μετά τον Ν. 3472/2006 (ΦΕΚ 135Α'/4.7.2006).
- Τέλος, ως προς τα θέματα *Ηλεκτρονικού Εμπορίου* είναι απαραίτητο να υπάρξει παρουσίαση σύγχρονων παραδειγμάτων επιχειρηματικής δραστηριοποίησης και συναλλαγών μέσω διαδικτύου.

ΜΑΘΗΜΑ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΚΑΙΟΥ **(ΑΣΤΙΚΟ-ΕΜΠΟΡΙΚΟ-ΕΡΓΑΤΙΚΟ-ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ) (4Θ)**

Β' τάξη Ημερήσιου (ΜΑΘΗΜΑ ΤΟΜΕΑ)

Διδακτέα ύλη:

Από τα βιβλία:

1. «**Στοιχεία Αστικού και Εργατικού Δικαίου**» - Α' Μέρος: «**Αστικό Δίκαιο**» (Αλεξάνδρα Βάρκα-Αδάμη, Περικλής Καρανάσιος): **σελ. 15-23, 29, 45-56**
2. «**Στοιχεία Αστικού και Εργατικού Δικαίου**»-Β' Μέρος: «**Εργατικό Δίκαιο**» (Όλγα Αναγνωστοπούλου, Πολύβιος Παπασπύρου): **σελ. 15-35**
3. «**Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου**» (Γρηγόριος Μέντης, Ιωάννης Φεργάδης, Παναγιώτης Πλέσσας, Αναστασία Μπαμπή): **43-46 και 85-101**
4. «**Τουριστική Νομοθεσία**» (Γρηγόριος Μέντης, Δημήτριος Μυλωνόπουλος): **σελ. 9-92 και 127-140**

Οδηγίες διδασκαλίας

Για τη διδασκαλία του μαθήματος «**Στοιχεία Δικαίου**» είναι απαραίτητο οι διδάσκοντες/διδάσκουσες εκπαιδευτικοί να ενημερώνονται σχετικά με την κείμενη νομοθεσία, ώστε να υπάρχει σύνδεση της εκπαιδευτικής πράξης με τα ισχύοντα νομικά δεδομένα, τα οποία μπορεί να μεταβάλλονται ακόμη και κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους.

Σκοπός του μαθήματος «**Στοιχεία Αστικού Δικαίου**» είναι να αναπτύξει στους μαθητές/μαθήτριες ένα δομημένο σύνολο γνώσεων που θα τους επιτρέπει να αντιλαμβάνονται εκ των προτέρων τι προσδοκά από τη συμπεριφορά τους η επιστήμη του δικαίου, ώστε να είναι σε θέση να διαμορφώνουν

τις σχέσεις τους χωρίς τον κίνδυνο να υποστούν αιφνιδιαστικά τις δυσάρεστες συνέπειες της παράβασης κάποιου νόμου.

Σκοπός του μαθήματος «**Στοιχεία Εργατικού Δικαίου**» είναι να αναπτύξει στους μαθητές/μαθήτριες ένα σύγχρονο εννοιολογικό υπόβαθρο γνώσεων το οποίο θα τους επιτρέψει να κατανοούν τους κανόνες που έχουν σχέση με την προσωπικότητα και την αξιοπρέπεια του εργαζόμενου ανθρώπου και την κοινωνική ισορροπία των συντελεστών της παραγωγικής διαδικασίας.

Σκοπός του μαθήματος «**Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου**» είναι οι μαθητές/μαθήτριες να αποκτήσουν γνώσεις των βασικών διατάξεων του εμπορικού δικαίου. Ειδικότερα, στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α των εταιρειών θα πρέπει να επισημανθούν στους μαθητές/μαθήτριες οι νέες διατάξεις (Ν. 4072/2012 ΦΕΚ Α΄.86/11.4.2012, όπως ισχύει) αναφορικά με την έννοια της εταιρείας, την ίδρυση και λειτουργία αυτών. Θα πρέπει, ομοίως, να γίνει αναφορά ότι οι εμπορικές πλέον εταιρείες, μετά την κατάργηση των διατάξεων του Εμπορικού Νόμου, ρυθμίζονται από τα άρθρα 249-294 του ως άνω νόμου. Επίσης, κρίνεται σκόπιμη η αναφορά και στη νέα μορφή κεφαλαιουχικής εταιρείας, αυτή της ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ (Ι.Κ.Ε) (άρθρο 43 του πιο πάνω νόμου) εξαιτίας της απήχησης που είχε στην αγορά. Λόγω των σημαντικών αλλαγών που έχουν επέλθει στη διαδικασία σύστασης και απόκτησης νομικής προσωπικότητας των εταιρειών θα γίνει αναφορά στην ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΜΙΑΣ ΣΤΑΣΗΣ (Γ.Ε.ΜΗ)(Ν.3419/2005 ΦΕΚ Α΄/6.12.2005), η οποία αντικατέστησε τη δημοσίευση των καταστατικών των εταιρειών στα αρμόδια Πρωτοδικεία. Ομοίως, προκειμένου οι μαθητές να αποκτήσουν εικόνα των καταστατικών των εταιρειών (σε πραγματικό επίπεδο) θεωρείται αναγκαία η παρουσίαση αυτών ανά εταιρικό τύπο. Τα πρότυπα των καταστατικών μπορεί ν' αντληθούν από το οικείο ΦΕΚ (σχετικά: Υ.Α. 31637 (Οικονομ.) της 15/20.3.2017, ΦΕΚ Β΄. 928). Χρήσιμο υλικό για θέματα που αφορούν το ΓΕΜΗ μπορούν να αναζητηθούν στην ακόλουθη διεύθυνση <http://www.businessportal.gr/knowledgebase/showSearchForm>.

Σκοπός του μαθήματος «**Στοιχεία Τουριστικού Δικαίου**» είναι να μυήσει τους μαθητές/μαθήτριες με απλό και εύληπτο τρόπο στους όρους και τις έννοιες της τουριστικής νομοθεσίας καθώς και στα βασικά θέματα που ρυθμίζουν οι διατάξεις της. Παρέχει νομικές γνώσεις χρήσιμες για τους μαθητές και τις μαθήτριες που θα ήθελαν να σταδιοδρομήσουν ως στελέχη τουριστικών επιχειρήσεων. Κρίνεται σκόπιμο οι διδάσκοντες/διδάσκουσες εκπαιδευτικοί να ενημερώνονται σχετικά με την κείμενη νομοθεσία (π.χ. Ν. 4276/2014, ΦΕΚ 155/Α΄/30.07.2014, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τους Ν. 4305/2014, 4403/2016, 4442/2016 κ.λπ., όπου περιλαμβάνονται ρυθμίσεις που αφορούν διάφορες κατηγορίες τουριστικών επιχειρήσεων) και να ενσωματώνουν στην εκπαιδευτική πράξη παραδείγματα εφαρμογής των σχετικών διατάξεων.

Ο προγραμματισμός της διδακτέας ύλης (ετήσιος, εξαμηνιαίος, εβδομαδιαίος και ωριαίος), είναι απαραίτητος. Ενδείκνυται η αξιοποίηση ασκήσεων, πρακτικών θεμάτων και σύντομων μελετών περίπτωσης για την καλύτερη κατανόηση των θεμάτων. Επισημαίνεται επίσης, ότι επιβάλλεται η χρήση των κατάλληλων εποπτικών μέσων διδασκαλίας-εκπαιδευτικής τεχνολογίας για την ενεργοποίηση του ενδιαφέροντος των μαθητών/μαθητριών.

ΜΑΘΗΜΑ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ (2Θ)

Β΄ τάξη Ημερήσιου & Γ΄ Εσπερινού ΕΠΑΛ (ΜΑΘΗΜΑ ΤΟΜΕΑ)

Διδακτέα ύλη:

Από τα βιβλία:

- «**Οικονομικά Μαθηματικά**» (Θεόδωρος Αποστολόπουλος, Γεώργιος Καΐτσας) οι ακόλουθες ενότητες:

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή (όλο το κεφάλαιο).

Σε αυτό το εισαγωγικό κεφάλαιο οι μαθητές/μαθήτριες μπορούν να διακρίνουν τις κατηγορίες των Μαθηματικών, να κατανοήσουν το πεδίο εφαρμογής των Οικονομικών Μαθηματικών και τις σχετικές βασικές έννοιες, που θα συναντήσουν, όπως: χρήμα, κεφαλαίο, τόκος, επιτόκιο κ.α.

Κεφάλαιο 2: Η Μέθοδος των Τριών, Ποσοστά (όλο το κεφάλαιο)

Σε αυτό το κεφάλαιο προτείνεται να γίνει μια σύντομη επανάληψη στις Μεθόδους των Τριών και στα Ποσοστά.

Κεφάλαιο 3: Μερισμός σε μέρη ανάλογα (όλο το κεφάλαιο)

Σε αυτό το κεφάλαιο οι μαθητές/μαθήτριες του Τομέα Διοίκησης και Οικονομίας εξασκούνται στους ανάλογους, αντίστροφους και αντιστρόφως ανάλογους αριθμούς και επιπλέον μαθαίνουν να επιλύουν προβλήματα μερισμού. Επίσης, μαθαίνουν την έννοια της Εταιρείας και τον τρόπο υπολογισμού του κέρδους ή της ζημιάς που αναλογεί σε κάθε εταίρο, ανάλογα με το κεφάλαιό του και ανάλογα με το χρόνο συμμετοχής του κεφαλαίου του στην εταιρεία. Προτείνεται να γίνουν παραδείγματα προβλημάτων μερισμού και προβλημάτων Εταιρείας.

Κεφάλαιο 4: Απλός Τόκος (όλο το κεφάλαιο)

Στο 4^ο κεφάλαιο οι μαθητές /μαθήτριες γνωρίζουν τις έννοιες: του απλού τόκου, του κεφαλαίου, του επιτοκίου, του χρόνου, μαθαίνουν τα σύμβολά τους και επιλύουν προβλήματα τόκου εφαρμόζοντας απλά παραδείγματα.

- «**Στατιστική Επιχειρήσεων**» (Δημήτριος Καραγεώργος, Άννα-Μαρία Κόκλα, Ευάγγελος Παπακωνσταντίνου) οι ακόλουθες ενότητες:

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή

Κεφάλαιο 2: Η Συμβολή της Στατιστικής στη Σύγχρονη Επιχείρηση

Κεφάλαιο 3: Συλλογή και Παρουσίαση των Στατιστικών Δεδομένων από το Χώρο των Επιχειρήσεων

Κεφάλαιο 4: Τα Βασικά Μέτρα Θέσης μιας Κατανομής (εκτός των παραγράφων 4.3.2 και 4.6 και του παραδείγματος 4.9)

Β΄ ΤΑΞΗ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΠΑ.Λ.

ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ-ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ (3Θ+3Ε)

Β΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΤΟΜΕΑ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «**Αρχές Λογιστικής**» της Β΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ (2Θ)

Β΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΤΟΜΕΑ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «**Εισαγωγή στο Μάρκετινγκ**» της Β΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ (3Ε)

Β΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΤΟΜΕΑ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «**Θεωρία Τουρισμού και Εφαρμογές**» της Β΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ (LOGISTICS) (2Θ)

Β΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΤΟΜΕΑ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «**Εισαγωγή στην Εφοδιαστική (Logistics)**» της Β΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΚΑΙΟΥ (ΑΣΤΙΚΟ-ΕΡΓΑΤΙΚΟ) (2Θ)

Β΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΤΟΜΕΑ)

Διδακτέα ύλη:

Από τα βιβλία:

- «Στοιχεία Αστικού και Εργατικού Δικαίου» - Α΄ Μέρος: «**Αστικό Δίκαιο**» (Αλεξάνδρα Βάρκα-Αδάμη,

Περικλής Καρανάσιος): **σελ. 15-23, 29, 45-56**

- «Στοιχεία Αστικού και Εργατικού Δικαίου»-Β' Μέρος: «**Εργατικό Δίκαιο**» (Όλγα Αναγνωστοπούλου, Πολύβιος Παπασπύρου): **σελ. 15-35.**

Οδηγίες διδασκαλίας

Για τη διδασκαλία του μαθήματος «Στοιχεία Δικαίου» είναι απαραίτητο οι διδάσκοντες/διδάσκουσες εκπαιδευτικοί να ενημερώνονται σχετικά με την κείμενη νομοθεσία, ώστε να υπάρχει σύνδεση της εκπαιδευτικής πράξης με τα ισχύοντα νομικά δεδομένα, τα οποία μπορεί να μεταβάλλονται ακόμη και κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους.

Σκοπός του μαθήματος «**Στοιχεία Αστικού Δικαίου**» είναι να αναπτύξει στους μαθητές/μαθήτριες ένα δομημένο σύνολο γνώσεων που θα τους επιτρέπει να αντιλαμβάνονται εκ των προτέρων τι προσδοκά από τη συμπεριφορά τους η επιστήμη του δικαίου, ώστε να είναι σε θέση να διαμορφώνουν τις σχέσεις τους χωρίς τον κίνδυνο να υποστούν αιφνιδιαστικά τις δυσάρεστες συνέπειες της παράβασης κάποιου νόμου.

Σκοπός του μαθήματος «**Στοιχεία Εργατικού Δικαίου**» είναι να αναπτύξει στους μαθητές/μαθήτριες ένα σύγχρονο εννοιολογικό υπόβαθρο γνώσεων το οποίο θα τους επιτρέπει να κατανοούν τους κανόνες που έχουν σχέση με την προσωπικότητα και την αξιοπρέπεια του εργαζόμενου ανθρώπου και την κοινωνική ισορροπία των συντελεστών της παραγωγικής διαδικασίας.

Ο προγραμματισμός της διδασκαλίας (ετήσιος, εξαμηνιαίος, εβδομαδιαίος και ωριαίος), είναι απαραίτητος. Ενδείκνυται η αξιοποίηση ασκήσεων, πρακτικών θεμάτων και σύντομων μελετών περίπτωσης για την καλύτερη κατανόηση των θεμάτων. Επισημαίνεται επίσης, ότι επιβάλλεται η χρήση των κατάλληλων εποπτικών μέσων διδασκαλίας-εκπαιδευτικής τεχνολογίας για την ενεργοποίηση του ενδιαφέροντος των μαθητών/μαθητριών.

Γ΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΠΑ.Λ.

ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ (3Θ)

Γ΄ τάξη Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Η διδακτέα-εξεταστέα ύλη του Πανελλαδικώς εξεταζόμενου μαθήματος «**Αρχές Οικονομικής Θεωρίας**» καθορίζεται με την υπ΄ αριθμ. Φ6/162684/Δ4/29.09.2017 Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός διδακτέας - εξεταστέας ύλης των Πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων της Γ΄ τάξης Ημερήσιων ΕΠΑ.Λ. για το σχολικό έτος 2017-2018».

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (3Θ)

Γ΄ τάξη Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Η διδακτέα-εξεταστέα ύλη του Πανελλαδικώς εξεταζόμενου μαθήματος «**Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης**» καθορίζεται με την υπ΄ αριθμ. Φ6/162684/Δ4/29.09.2017 Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός διδακτέας - εξεταστέας ύλης των Πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων της Γ΄ τάξης Ημερήσιων ΕΠΑ.Λ. για το σχολικό έτος 2017-2018».

ΜΑΘΗΜΑ: ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΥ (2Θ+2Ε)

Γ΄ τάξη Ημερήσιου & Δ΄ Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Διδακτέα ύλη

Από το βιβλίο «**Εργασίες Σύγχρονου Γραφείου**» (Καλλιμάνη-Κοτσώνη, Μακρή-Γιαννοπούλου και Σαββοπούλου-Λεβεσίου) όλα τα κεφάλαια του βιβλίου.

Τονίζεται ότι το διδακτικό εγχειρίδιο αντιμετωπίζεται ως άξονας περιεχομένου της εκπαιδευτικής πράξης και αξιοποιείται με ευελιξία από τον/την εκπαιδευτικό. Προφανώς, όπου αναφέρονται αναχρονιστικά δεδομένα και πρακτικές παραλείπονται και αντικαθίστανται με αναφορές στις σύγχρονες και εφαρμοζόμενες πρακτικές από επιχειρήσεις και οργανισμούς και παρουσιάσεις αυτών (π.χ. τήρηση ηλεκτρονικού αρχείου, ηλεκτρονική πρωτοκόλληση εγγράφων).

Οδηγίες διδασκαλίας

Το μάθημα «**Σύγχρονο Περιβάλλον Γραφείου**» διεξάγεται με χρήση Η/Υ και άλλων εποπτικών μέσων διδασκαλίας σε κατάλληλα εξοπλισμένα εργαστήρια. Παράλληλα, ενδείκνυται να δίνονται στους μαθητές/μαθήτριες αντίγραφα διαφόρων εγγράφων γραφείου για πρακτική εξάσκηση, καθώς και διάφορα έντυπα, φωτογραφίες και φυλλάδια σχετικού περιεχομένου. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στην εξοικείωση με τον Η/Υ και ιδιαίτερα στην άριστη και ευχερή χρήση του επεξεργαστή κειμένου (Word), ώστε οι μαθητές/μαθήτριες στο τέλος του διδακτικού έτους να έχουν αποκτήσει ευχέρεια και ταχύτητα στη διεκπεραίωση των εργασιών γραφείου που απαιτούν τη χρήση Η/Υ.

ΜΑΘΗΜΑ: ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ (2Θ+4Ε)

Γ' τάξη Ημερήσιου & Δ' Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Το περιεχόμενο του μαθήματος υφίσταται συχνές αλλαγές, λόγω των μεταβολών στις φορολογικές διατάξεις. Για να ξεπεραστεί αυτή η 'ενδογενής' δυσκολία, απαιτείται η συνεχής ενημέρωση των διδασκόντων/διδασκουσών από αξιόπιστες πηγές, όπως η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδας και άλλα μέσα οικονομικής ενημέρωσης. Κρίσιμο χαρακτηρίζεται οι μαθητές/ μαθήτριες να αποκτήσουν μεταγνωστικές δεξιότητες ως προς τον τρόπο διαχείρισης αυτών των αλλαγών και των επιπτώσεών τους, όπως εξάλλου θα κληθούν να κάνουν και σε ρεαλιστικές συνθήκες εργασιακού περιβάλλοντος.

Διδακτέα ύλη

Από το βιβλίο «**Φορολογική Λογιστική**» (Π. Ρεκλείτη και Αθ. Φίλη):

Κεφάλαιο 1: Βασικές Έννοιες της Φορολογίας

Κεφάλαια 2-10: Το περιεχόμενο των Κεφαλαίων καλύπτεται κατά τρόπο συνοπτικό και περιεκτικό και με την επισήμανση ότι πρόκειται για παρελθούσες και συνεπώς μη ισχύουσες διατάξεις και πρακτικές (βλ. οδηγίες διδασκαλίας που ακολουθούν).

Κεφάλαιο 11: Εισαγωγή στη Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων (Φ.Ε.Φ.Π.)

Κεφάλαιο 12: Αντικείμενο και Υποκείμενα του Φ.Ε.Φ.Π., Έννοια και Κατηγορίες Εισοδήματος

Κεφάλαιο 13: Προσδιορισμός του Συνολικού Καθαρού Εισοδήματος και των Εκπτώσεων Δαπανών, Υπολογισμός του Φόρου

Κεφάλαιο 14: Προσδιορισμός της Φορολογητέας Ύλης με Βάση τις Δαπάνες

Κεφάλαιο 15: Δήλωση Φορολογίας Εισοδήματος

Κεφάλαιο 16: Εισαγωγή στη Φορολογία Εισοδήματος Νομικών Προσώπων (Φ.Ε.Ν.Π.)

Κεφάλαιο 17: Βασικές Έννοιες από τη Φορολογία Εισοδήματος Νομικών Προσώπων (Φ.Ε.Ν.Π.)

Κεφάλαιο 18: Εισαγωγή-Έννοια Φ.Π.Α.

Κεφάλαιο 19: Αντικείμενο και Υποκείμενοι στον Φ.Π.Α., Φορολογητέες Πράξεις

Κεφάλαιο 20: Φορολογητέα Αξία και Υπολογισμός του Φόρου, Απαλλαγές από τον Φ.Π.Α. – Έκπτωση-Επιστροφή του Φ.Π.Α.

Οδηγίες διδασκαλίας

Το διδακτικό εγχειρίδιο αντιμετωπίζεται ως άξονας περιεχομένου της εκπαιδευτικής πράξης και αξιοποιείται με ευελιξία από τον/την διδάσκοντα/διδάσκουσα εκπαιδευτικό. Προφανώς, όπου αναφέρονται αναχρονιστικά δεδομένα και πρακτικές παραλείπονται και αντικαθίστανται με αναφορές και παρουσιάσεις στις ισχύουσες, εφαρμοζόμενες φορολογικές πρακτικές.

Σχετικά με τα Κεφάλαια 2-10 σημειώνεται ότι οι μαθητές/μαθήτριες ενημερώνονται και παρακολουθούν τις σχετικές εξελίξεις για:

- την αντικατάσταση του Κ.Β.Σ. (Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων) από τον Κ.Φ.Α.Σ. (Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών του Ν. 4093/2012). Ειδικότερα, με το Ν. 4093/2012 (ΦΕΚ 222/τ.Α'/2012) «Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016/ Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του Ν. 4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016», καταργείται ο Κ.Β.Σ. (π.δ. 186/1992) και αντικαθίσταται με τον Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (Κ.Φ.Α.Σ.). Οι διατάξεις για τον Κ.Φ.Α.Σ. τροποποιήθηκαν με το Ν. 4110/2013.
- την αντικατάσταση όλων των ανωτέρω διατάξεων από το Ν. 4308/2014 (ΦΕΚ Α' 251) «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις», ο οποίος είναι σε ισχύ με τροποποιήσεις. Το αρχικό κείμενο και οι επιμέρους τροποποιήσεις του Ν. 4308/2014, σημειώνονται στην ιστοσελίδα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων <http://www.publicrevenue.gr/elib/view?d=/gr/act/2014/4308> (βλ. ενότητες «Περιεχόμενα» και «Σχετική νομοθεσία»).

Πιο συγκεκριμένα, οι βασικές αλλαγές που επέφερε ο Ν. 4308/2014 αφορούν στην κατηγοριοποίηση των εταιρειών σύμφωνα με το μέγεθός τους (άρθρο 2), στην αλλαγή της μορφής ατομικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων που υποχρεούνται να δημοσιεύσουν οι εταιρείες ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκουν και στις λογιστικές αρχές σύνταξης αυτών (άρθρα 16-17, 29-30, 31-36), την αλλαγή στους κανόνες επιμέτρησης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων μιας εταιρείας (άρθρα 18-28), στην υποχρεωτική παρακολούθηση λογιστικής βάσης και φορολογικής βάσης των εσόδων, εξόδων, περιουσιακών στοιχείων, υποχρεώσεων και καθαρής θέσης (άρθρα 3-7), καθώς και στην τιμολόγηση πωλούμενων προϊόντων και υπηρεσιών (άρθρα 8-15).

Οι διδάσκοντες/ διδάσκουσες κρίνεται σκόπιμο να κάνουν ειδική αναφορά στους ορισμούς που παρατίθενται στο Παράρτημα Α' του Ν. 4308/2014 (σελ. 7680-7701), ώστε οι μαθητές και μαθήτριες να εξοικειώνονται με τη σχετική ελληνική και αγγλική ορολογία. Επίσης, τα λοιπά στοιχεία των Παραρτημάτων του Νόμου κρίνεται σκόπιμο να αξιοποιηθούν κατά την κρίση των εκπαιδευτικών.

Για την επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων στο πλαίσιο του συγκεκριμένου μαθήματος συνίσταται να αξιοποιούνται:

- Επικαιροποιημένοι σύνδεσμοι και κατάλογοι από αξιόπιστους φορείς και υπηρεσίες, όπως η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (<http://www.aade.gr>, <http://www.aade.gr/egkyklio-kai-aphaseis>)
- Αξιόπιστες απαντήσεις από τις καθ' ύλην αρμόδιες φορολογικές αρχές σε συχνές ερωτήσεις που αφορούν φορολογικά θέματα:

http://www.aade.gr/sites/default/files/2017-08/egx_erwtapantforolthemat_july2017.pdf

- Αριθμητικά παραδείγματα/ εφαρμογές/ ασκήσεις (π.χ. ρεαλιστικά παραδείγματα υποβολής Ε1, Ε2 και Ε3 βάσει των οδηγιών της ΑΑΔΕ για το οικονομικό έτος 2016: http://www.aade.gr/sites/default/files/2017-04/%CE%9F%CE%B4%CE%B7%CE%B3%CE%AF%CE%B5%CF%82%202016%20v.1_0.pdf , http://www.aade.gr/sites/default/files/2017-04/FAQs_E1_1.pdf)
- Ατομικές/ Ομαδικές εργασίες εφαρμογής/ εξάσκησης σε θέματα φορολογικής πρακτικής
- Άρθρα οικονομικού τύπου σε έντυπη και ψηφιακή μορφή

Στο πλαίσιο του μαθήματος, είναι σκόπιμο οι διδάσκοντες/ουσες εκπαιδευτικοί να προσκαλούν ειδικούς (λογιστές/φοροτεχνικούς) σε θέματα φορολογικής πρακτικής για την παρουσίαση σημαντικών φορολογικών εργασιών σε συνθήκες ρεαλιστικού εργασιακού περιβάλλοντος. Επίσης, σε συμβατότητα και με την εφαρμογή του θεσμού του «Μεταλυκειακού έτους-τάξης μαθητείας», προτείνεται να πραγματοποιούνται εκπαιδευτικές επισκέψεις σε λογιστικά γραφεία, Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) ή/και επιχειρήσεις και οργανισμούς όπου λειτουργεί οργανωμένο Τμήμα Λογιστηρίου.

ΜΑΘΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ (5Ε)

Γ' τάξη Ημερήσιου & Γ' Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Στο πλαίσιο του μαθήματος, συνιστάται η διαρκής ενημέρωση των διδασκόντων/διδασκουσών από αξιόπιστες πηγές, όπως το Υπουργείο Οικονομικών, το Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδας, Επαγγελματικές Ενώσεις και άλλα μέσα οικονομικής ενημέρωσης. Κρίσιμο χαρακτηρίζεται οι μαθητές/μαθήτριες να αποκτήσουν μεταγνωστικές δεξιότητες ως προς τον τρόπο αντιμετώπισης των αλλαγών σε θέματα λογιστικών εφαρμογών και των επιπτώσεών τους, όπως εξάλλου θα κληθούν να κάνουν και σε ρεαλιστικές συνθήκες εργασιακού περιβάλλοντος.

Διδακτέα ύλη

Από το βιβλίο «**Λογιστικές Εφαρμογές**» (των κ.κ. Π. Μίχου, Ν. Σερδάρη και Μ. Κατσιφώτη) τα **Κεφάλαια 4, 5, 6, 7 και 8** σε συνδυασμό με τον **Ν. 4308/2014 «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις»** (Φ.Ε.Κ. 251, Α', 24-11-2014), όπως ισχύει.

Οδηγίες διδασκαλίας

Το διδακτικό εγχειρίδιο αντιμετωπίζεται ως άξονας περιεχομένου της εκπαιδευτικής πράξης και αξιοποιείται με ευελιξία από τον/την διδάσκοντα/διδάσκουσα εκπαιδευτικό. Προφανώς, όπου αναφέρονται αναχρονιστικά δεδομένα και πρακτικές παραλείπονται και αντικαθίστανται με αναφορές και παρουσιάσεις στις εφαρμοζόμενες λογιστικές διαδικασίες και πρακτικές. Η ιστοσελίδα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (www.aade.gr) μπορεί να αποτελέσει σημαντικό σημείο αναφοράς για τους διδάσκοντες/ διδάσκουσες.

Σκοπός του μαθήματος «**Λογιστικές Εφαρμογές**» είναι να αποκτήσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες εκείνες τις θεωρητικές και κυρίως τις πρακτικές γνώσεις (Λογιστικές διαδικασίες) που θα τους δώσουν τη δυνατότητα να εργασθούν ως Βοηθοί Λογιστών. Στο πλαίσιο του μαθήματος επιδιώκεται η προσομοίωση με τις συνθήκες μιας πραγματικής επιχείρησης, για την οποία ο μαθητής/ μαθήτρια θα:

- περιγράφει τη σειρά των ενεργειών που απαιτούνται για τη σύσταση ενός Νομικού προσώπου
- εκδίδει βασικά παραστατικά που είναι υποχρεωμένη να εκδώσει η επιχείρηση για τις οικονομικές πράξεις που διενεργεί
- ενημερώνει τα Λογιστικά βιβλία με βάση τις γενικές Αρχές της Λογιστικής Επιστήμης και τα ισχύοντα Λογιστικά Πρότυπα (βλ. Ν. 4308/2014 και οδηγίες που αναφέρθηκαν για το μάθημα «Φορολογική Πρακτική»)
- παρακολουθεί και διεκπεραιώνει όλες τις Φορολογικές και Ασφαλιστικές υποχρεώσεις
- συμπληρώνει Φορολογικά έντυπα για λογαριασμό ενός Νομικού Προσώπου
- διενεργεί απλές Λογιστικές εγγραφές.

Κατά την κρίση των εκπαιδευτικών και ανάλογα με την πρόοδο των μαθητών/μαθητριών, είναι χρήσιμο να επιδιωχθεί η εξοικείωση τους με εφαρμοζόμενες στην πράξη λογιστικές εργασίες, όπως να:

- προετοιμάζουν καταστάσεις φορολογικών στοιχείων (πελατών/προμηθευτών), (βλ. σχετικό εγχειρίδιο http://www.aade.gr/sites/default/files/2016-12/egxeiridio_myf_v1.pdf και απαντήσεις σε σχετικές συχνές ερωτήσεις από ΑΑΔΕ: http://www.aade.gr/sites/default/files/2017-04/FAQs_MYF.pdf)
- προετοιμάζουν εμπρόθεσμες και εκπρόθεσμες αρχικές ή τροποποιητικές δηλώσεις Φ.Π.Α. (βλ. απαντήσεις σε σχετικές συχνές ερωτήσεις από ΑΑΔΕ: http://www.aade.gr/sites/default/files/2017-04/FAQs_fpa_vies.pdf)
- προετοιμάζουν δηλώσεις παρακρατούμενων και προκαταβλητέων φόρων (<http://www.aade.gr/epicheireseis/phorologikes-yperesies/deloseis-parakratoymenon-prokatableton-phoron>)
- υποβάλλουν στοιχεία Μητρώου και αλλαγής/αντιστοίχισης Κ.Α.Δ. (Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριοτήτων), (βλ. απαντήσεις σε σχετικές συχνές ερωτήσεις από ΑΑΔΕ: http://www.aade.gr/sites/default/files/2017-07/FAQs_KAD_1.pdf)
- εντοπίζουν και αξιολογούν δυνατότητες ρύθμισης οφειλών προς τις Δ.Ο.Υ. (βλ. <http://www.aade.gr/epicheireseis/phorologikes-yperesies/aitese-rythmises-opheilon> και απαντήσεις σε σχετικές συχνές ερωτήσεις από ΑΑΔΕ: http://www.aade.gr/sites/default/files/2017-06/FAQs_aitisi_rythmisis_ofeilwn_0.pdf) ή και ασφαλιστικούς οργανισμούς
- υποβάλλουν και ελέγχουν τη συμφωνία της εκκαθαριστικής δήλωσης του Φ.Π.Α. με το Εισόδημα.
- υποβάλλει την οριστική δήλωση Φ.Μ.Υ. (Φόρος Μισθωτών Υπηρεσιών) και εκδίδει/ υποβάλλει Βεβαιώσεις αποδοχών.

Στο πλαίσιο του μαθήματος, είναι σκόπιμο οι διδάσκοντες/ουσες εκπαιδευτικοί να προσκαλούν ειδικούς σε θέματα λογιστικής για την εξειδικευμένη παρουσίαση σημαντικών λογιστικών εργασιών σε συνθήκες ρεαλιστικού εργασιακού περιβάλλοντος. Επίσης, σε συμβατότητα και με την εφαρμογή του θεσμού του «Μεταλυκειακού έτους-τάξης μαθητείας», προτείνεται να πραγματοποιούνται

εκπαιδευτικές επισκέψεις σε λογιστικά γραφεία και επιχειρήσεις και οργανισμούς όπου λειτουργεί οργανωμένο Τμήμα λογιστηρίου.

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ (2Θ)

Γ' τάξη Ημερήσιου & Γ' Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Διδακτέα ύλη

Ολόκληρο το βιβλίο «**Δημόσιες Σχέσεις**» (των κ.κ. Κ. Κουτρομάνου, Ν. Μαντά, Η. Μοσχονά και Ν. Σερδάρη).

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΑΠΟΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ (3Θ)

Γ' τάξη Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Η διδακτέα-εξεταστέα ύλη του Πανελλαδικώς εξεταζόμενου μαθήματος «**Αρχές Οικονομικής Θεωρίας**» καθορίζεται με την υπ' αριθμ. Φ6/162684/Δ4/29.09.2017 Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός διδακτέας - εξεταστέας ύλης των Πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων της Γ' τάξης Ημερήσιων ΕΠΑ.Λ. για το σχολικό έτος 2017-2018».

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (3Θ)

Γ' τάξη Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Η διδακτέα-εξεταστέα ύλη του Πανελλαδικώς εξεταζόμενου μαθήματος «**Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης**» καθορίζεται με την υπ' αριθμ. Φ6/162684/Δ4/29.09.2017 Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός διδακτέας - εξεταστέας ύλης των Πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων της Γ' τάξης Ημερήσιων ΕΠΑ.Λ. για το σχολικό έτος 2017-2018».

ΜΑΘΗΜΑ: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΘΗΚΩΝ (3Θ+2Ε)

Γ' τάξη Ημερήσιου & Γ' Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Διδακτέα ύλη

Ολόκληρο το βιβλίο «**Οργάνωση και Διαχείριση Αποθηκών**» (του κ. Δ. Φωλίνα)

Οδηγίες Διδασκαλίας

Σκοπός του μαθήματος, το οποίο συγκροτείται από θεωρητικό και εργαστηριακό σκέλος, είναι να γνωρίσουν οι μαθητές/μαθήτριες τις βασικές έννοιες της οργάνωσης και διαχείρισης αποθηκών, ώστε να κατανοούν και να μπορούν να ενταχθούν ομαλά στο περιβάλλον εργασίας της αποθήκης. Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των μαθητών/μαθητριών με τις βασικές επιλογές που αφορούν τα κρίσιμα ζητήματα της αποθήκευσης, όπως η επιλογή τρόπου αποθήκευσης και τοποθεσίας, η σχεδίαση και η χωροθέτηση, η χωροταξία, η φιλοσοφία αποθήκευσης, το μοναδιαίο φορτίο, τα συστήματα αποθήκευσης και ενδο-διακίνησης, ο προσδιορισμός ρόλων και αρμοδιοτήτων). Τέλος, σκοπός του μαθήματος είναι να έρθουν οι μαθητές/μαθήτριες σε επαφή με τους τρόπους αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών στην οργάνωση και διαχείριση των αποθηκών.

Στο πλαίσιο του μαθήματος είναι σκόπιμο να επιχειρείται η σύνδεση με την πράξη μέσα από μελέτες περιπτώσεων και εργαστηριακές ασκήσεις. Για την επίτευξη του ανωτέρω σκοπού ενθαρρύνεται η χρήση πρακτικών παραδειγμάτων, μελετών περιπτώσεων (case studies) και παρουσιάσεων βέλτιστων πρακτικών (best practices) που ακολουθούνται από πραγματικές επιχειρήσεις σε τοπικό, εθνικό ή και διεθνές επίπεδο. Προς αυτή την κατεύθυνση, μπορούν να συμβάλλουν και οι ερωτήσεις και ασκήσεις που περιλαμβάνονται στο σχολικό βιβλίο. Επίσης, κρίνεται σκόπιμο να διοργανωθούν επισκέψεις σε διαφορετικές κατηγορίες οργανωμένων αποθηκών επιχειρήσεων (βιομηχανικών, εισαγωγικών, κ.λπ.) ή να προσκληθούν επαγγελματίες με αξιόλογη εμπειρία σε συναφείς θέσεις απασχόλησης.

ΜΑΘΗΜΑ: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ (2Θ+2Ε)

Γ' τάξη Ημερήσιου & Δ' Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Διδακτέα ύλη

Ολόκληρο το βιβλίο «**Οργάνωση και Διαχείριση Μεταφορών**» (του κ. Δ. Φωλίνα).

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗΣ (LOGISTICS) (3Θ+3Ε)

Γ' τάξη Ημερήσιου & Δ' Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Διδακτέα ύλη:

Ολόκληρο το βιβλίο «**Εφαρμογές Εφοδιαστικής**» (των κ.κ. Δ. Φωλίνα και Δ. Αηδόνη).

ΜΑΘΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ (2Ε)

Γ΄ τάξη Ημερήσιου & Γ΄ Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Προσαρμογή περιεχομένου με βάση όσα αναφέρθηκαν νωρίτερα στην παρούσα εγκύκλιο για το μάθημα «**Λογιστικές Εφαρμογές**» της ειδικότητας «**Υπάλληλος Διοίκησης και Οικονομικών Υπηρεσιών**» και σύμφωνα με το Ωρολόγιο Πρόγραμμα της Ειδικότητας «**Υπάλληλος Αποθήκης και Συστημάτων Εφοδιασμού**» (συνοπτικότερη κάλυψη του περιεχομένου).

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ (3Θ)

Γ΄ τάξη Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Η διδακτέα-εξεταστέα ύλη του Πανελλαδικώς εξεταζόμενου μαθήματος «**Αρχές Οικονομικής Θεωρίας**» καθορίζεται με την υπ΄ αριθμ. Φ6/162684/Δ4/29.09.2017 Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός διδακτέας - εξεταστέας ύλης των Πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων της Γ΄ τάξης Ημερήσιων ΕΠΑ.Λ. για το σχολικό έτος 2017-2018».

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (3Θ)

Γ΄ τάξη Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Η διδακτέα-εξεταστέα ύλη του Πανελλαδικώς εξεταζόμενου μαθήματος «**Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης**» καθορίζεται με την υπ΄ αριθμ. Φ6/162684/Δ4/29.09.2017 Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός διδακτέας - εξεταστέας ύλης των Πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων της Γ΄ τάξης Ημερήσιων ΕΠΑ.Λ. για το σχολικό έτος 2017-2018».

ΜΑΘΗΜΑ: ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΥ (2Θ+2Ε)

Γ΄ τάξη Ημερήσιου & Δ΄ Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «**Σύγχρονο Περιβάλλον Γραφείου**» της Γ΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. της ειδικότητας ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ (ΕΙΣΑΓΩΓΗ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ) (2Θ+4Ε)

Γ΄ τάξη Ημερήσιου και Γ΄ Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Διδακτέα ύλη

1. Από το βιβλίο «**Εισαγωγή στη Διαφήμιση**» (του κ. Γ. Κοκκίνη), όλα τα Κεφάλαια.

Επίσης, οι εκπαιδευτικοί μπορούν συμπληρωματικά και κατά την κρίση τους να αξιοποιήσουν το συναφές περιεχόμενο των ακόλουθων βιβλίων που έχουν διανεμηθεί στο πλαίσιο του μαθήματος «Εφαρμογές Μάρκετινγκ» και ειδικότερα τις ακόλουθες ενότητες:

2. Από το βιβλίο «**Τουριστικό Μάρκετινγκ**» (των κ.κ. Η. Μοσχονά, Α. Βάθη και Χ. Πετρέα) οι ακόλουθες ενότητες:

Κεφάλαιο 11 - Πολιτική προώθησης προϊόντων, επικοινωνία-προώθηση

Κεφάλαιο 13 - Η διαφήμιση του τουριστικού προϊόντος

Κεφάλαιο 14 - Διαφημιστικά τουριστικά έντυπα/ φυλλάδια

Κεφάλαιο 15 - Προώθηση πωλήσεων στην τουριστική βιομηχανία, προσωπική πώληση στην τουριστική βιομηχανία

3. Από το βιβλίο «**Εμπορία (marketing) Γεωργικών Προϊόντων**» (των κ.κ. Δ. Κοντογεωργάκου, Ν. Κοντομίχου, Ι. Βασιλείου και Ι. Νάνου) το:

Κεφάλαιο 3 - Προβολή και προώθηση

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ (2Θ)

Γ΄ τάξη Ημερήσιου & Γ΄ Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ότι προβλέπεται για το μάθημα «**Επικοινωνία και Δημόσιες Σχέσεις**» της Γ΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. της ειδικότητας ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ (3Ε)

Γ΄ τάξη Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Διδακτέα ύλη

1. Από το βιβλίο **Τουριστικό Μάρκετινγκ** (των κ.κ. Η. Μοσχονά, Α. Βάθη και Χ. Πετρέα) οι ακόλουθες ενότητες:

Κεφάλαιο 1 (Τουριστικό Μάρκετινγκ): Υποενότητα 1.5

Κεφάλαιο 2 (Βασικές Έννοιες του Τουριστικού Μάρκετινγκ): Υποενότητα 2.3

Κεφάλαιο 3 (Ο προγραμματισμός του Τουριστικού Μάρκετινγκ): Ολόκληρο το κεφάλαιο

Κεφάλαιο 7 (Εσωτερικό Μάρκετινγκ): Ολόκληρο το κεφάλαιο

Κεφάλαιο 8 (Πολιτική Τουριστικού Προϊόντος): Ολόκληρο το κεφάλαιο

Κεφάλαιο 10 (Τα δίκτυα διανομής στην τουριστική βιομηχανία): Ολόκληρο το κεφάλαιο

Κεφάλαιο 16 (Το Μάρκετινγκ της Ελλάδας ως τουριστικού προορισμού): Ολόκληρο το κεφάλαιο

2. Από το βιβλίο **Εμπορία (marketing) Γεωργικών Προϊόντων** (των κ.κ. Δ. Κοντογεωργάκου, Ν. Κοντομίχου, Ι. Βασιλείου και Ι. Νάνου) οι ακόλουθες ενότητες:

Κεφάλαιο 1 (Εισαγωγή στην Εμπορία γεωργικών προϊόντων): Υποενότητες 1.1 ως και 1.7

Κεφάλαιο 2 (Οι λειτουργίες του Marketing): Υποενότητα 2.2

Κεφάλαιο 4 (Η πληροφόρηση και έρευνα Μάρκετινγκ): Υποενότητες 4.3 και 4.10

Κεφάλαιο 7 (Τιμολόγηση γεωργικών προϊόντων και αποδοτικότητα του Μάρκετινγκ): Ολόκληρο το κεφάλαιο

Κεφάλαιο 8 (Η διανομή των γεωργικών προϊόντων): Ολόκληρο το κεφάλαιο

Κεφάλαιο 9 (Εξαγωγικό εμπόριο των γεωργικών προϊόντων και πολιτική της Ε.Ε.): Ολόκληρο το κεφάλαιο

Οδηγίες διδασκαλίας

Σκοπός του μαθήματος είναι οι μαθητές/μαθήτριες να εξοικειωθούν εμπράκτως με τα εργαλεία του μάρκετινγκ, ώστε να είναι σε θέση να τα αξιοποιήσουν σχεδιάζοντας και υλοποιώντας ενέργειες και σχέδια μάρκετινγκ (marketing plans) τόσο για υλικά προϊόντα (π.χ. αγροτικά προϊόντα) όσο και υπηρεσίες (π.χ. τουρισμός). Ειδικότερα, στο πλαίσιο του μαθήματος οι μαθητές/μαθήτριες θα πρέπει να είναι σε θέση να σχεδιάζουν και υλοποιούν συντονισμένες δράσεις έρευνας αγοράς, τμηματοποίησης, στόχευσης και τοποθέτησης, πολιτικής προϊόντος, τιμολόγησης, προβολής-επικοινωνίας, πωλήσεων και πολιτικής διανομής. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δίδεται στα σύγχρονα εργαλεία ηλεκτρονικού μάρκετινγκ, σε τεχνικές πωλήσεων καθώς και σε βασικές εφαρμογές της έρευνας αγοράς. Τέλος, οι μαθητές/μαθήτριες θα πρέπει να είναι σε θέση να διακρίνουν τις ιδιαιτερότητες και πρόσθετες απαιτήσεις του μάρκετινγκ υπηρεσιών, του εσωτερικού, βιομηχανικού, αγροτικού και τουριστικού μάρκετινγκ.

Για τη διδασκαλία του μαθήματος οι μαθητές/μαθήτριες θα πρέπει απαραίτητως να έχουν καλύψει την ύλη των Κεφαλαίων 4 («Η τμηματοποίηση της αγοράς») και 5 («Σύστημα πληροφοριών Μάρκετινγκ και έρευνας») του βιβλίου «Αρχές Μάρκετινγκ» (συγγραφείς: Βάθης, Ζωντήρος, κ.ά., έκδοση Ι.Τ.Υ.Ε. Διόφαντος), το οποίο χρησιμοποιήθηκε για τη διδασκαλία του μαθήματος «Εισαγωγή στο Marketing» της Β' ΕΠΑ.Λ.

Συνιστάται το μάθημα να έχει πρακτικό χαρακτήρα και να επιχειρείται η σύνδεση με την πράξη μέσα από μελέτες περιπτώσεων και ερευνητικές εργασίες. Για την επίτευξη του ανωτέρω σκοπού ενθαρρύνεται η χρήση πρακτικών παραδειγμάτων, μελετών περιπτώσεων (case studies) και παρουσιάσεων βέλτιστων πρακτικών (best practices) που ακολουθούνται από πραγματικές επιχειρήσεις. Σε αυτό το πλαίσιο, μπορούν να διοργανωθούν επισκέψεις σε επιχειρήσεις ή να προσκληθούν εμπειρογνώμονες (είτε δια ζώσης /με φυσική παρουσία ή μέσω τηλεδιάσκεψης).

Πέραν των ανωτέρω, το εργαστηριακό μάθημα «Εφαρμογές Marketing» προτείνεται να αποτελέσει ένα ολοκληρωμένο project δημιουργίας marketing plan. Για τον σκοπό αυτό, οι μαθητές θα πρέπει να σχεδιάσουν ένα ολοκληρωμένο σχέδιο μάρκετινγκ, τα επιμέρους στοιχεία του οποίου θα διαμορφώνονται και θα ολοκληρώνονται κατά τη διάρκεια των εργαστηριακών μαθημάτων.

Προτείνεται η υλοποίηση του εν λόγω project να πραγματοποιηθεί σε ομάδες 2 ή 3 μαθητών, ώστε οι μαθητές/μαθήτριες να καλλιεργούν δεξιότητες συνεργασίας και επικοινωνίας. Παράλληλα ή εναλλακτικά οι μαθητές/μαθήτριες σε ομάδες μπορούν να αναλάβουν την υλοποίηση δράσεων/project έρευνας αγοράς και καταναλωτικών συνηθειών επιμέρους ομάδων του πληθυσμού και να καταγράψουν, αναλύσουν, συγκρίνουν και παρουσιάσουν τα ευρήματα και συμπεράσματά τους. Επίσης, στο πλαίσιο του μαθήματος μπορούν να χρησιμοποιηθούν παιχνίδια ρόλων (π.χ. για τη διδακτική ενότητα που αφορά σε τεχνικές πωλήσεων).

Τέλος, προτείνεται, στις σχολικές μονάδες όπου είναι διαθέσιμες οι σχετικές άδειες χρήσης, οι διδάσκοντες να αξιοποιήσουν το εγκεκριμένο από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο εκπαιδευτικό λογισμικό «Εφαρμογές Marketing», το οποίο είχε διαμορφωθεί και σταλεί σε σχολικές μονάδες στο πλαίσιο του προγράμματος «Λαέρτης».

ΜΑΘΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ (2Ε)

Γ' τάξη Ημερήσιου & Γ' Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Προσαρμογή περιεχομένου με βάση όσα αναφέρθηκαν νωρίτερα στην παρούσα εγκύκλιο για το μάθημα «**Λογιστικές Εφαρμογές**» της ειδικότητας ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ και σύμφωνα με το Ωρολόγιο Πρόγραμμα της ειδικότητας ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ (συνοπτικότερη κάλυψη του περιεχομένου).

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ (3Θ)

Γ' τάξη Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Η διδακτέα-εξεταστέα ύλη του Πανελλαδικώς εξεταζόμενου μαθήματος «**Αρχές Οικονομικής Θεωρίας**» καθορίζεται με την υπ' αριθμ. Φ6/162684/Δ4/29.09.2017 Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός διδακτέας - εξεταστέας ύλης των Πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων της Γ' τάξης Ημερήσιων ΕΠΑ.Λ. για το σχολικό έτος 2017-2018».

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (3Θ)

Γ' τάξη Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Η διδακτέα-εξεταστέα ύλη του Πανελλαδικώς εξεταζόμενου μαθήματος «**Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης**» καθορίζεται με την υπ' αριθμ. Φ6/162684/Δ4/29.09.2017 Υπουργική Απόφαση

«Καθορισμός διδακτέας - εξεταστέας ύλης των Πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων της Γ΄ τάξης Ημερήσιων ΕΠΑ.Λ. για το σχολικό έτος 2017-2018».

ΜΑΘΗΜΑ: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (2Θ+2Ε)

Γ΄ τάξη Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Διδακτέα ύλη

Ολόκληρο το βιβλίο «**Λειτουργίες Τουριστικών Γραφείων**» (των κ.κ. Μ. Μπουρδή, Σ. Κάπελλα και Π. Ευσταθίου).

ΜΑΘΗΜΑ: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (2Θ+2Ε)

Γ΄ τάξη Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Διδακτέα ύλη

Ολόκληρο το βιβλίο «**Λειτουργίες Ξενοδοχειακών Μονάδων**» (των κ.κ. Μ. Δρόσου, Μ. Φιοράκη και Α. Θεοδώρου) σε συνδυασμό με τον αντίστοιχο εργαστηριακό οδηγό.

ΜΑΘΗΜΑ: ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (2Ε)

Γ΄ τάξη Ημερήσιου & Γ΄ Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Διδακτέα ύλη

Ολόκληρο το βιβλίο «**Τουριστική Γεωγραφία**» (των κ. Θ. Τερκενλή κ.ά.).

Στο πλαίσιο του μαθήματος, το οποίο χαρακτηρίζεται ως εργαστηριακό, οι εκπαιδευτικοί καλούνται να αξιοποιήσουν υπολογιστές, διαδίκτυο και εργαλεία γεωπληροφορικής για τη διαδραστική και πληρέστερη απεικόνιση και παρουσίαση μιας γεωγραφικής περιοχής. Επίσης, κρίνεται σκόπιμο οι εκπαιδευτικοί να αναθέτουν στους μαθητές/μαθήτριες ομαδικές εργασίες παρουσίασης/τουριστικής ανάδειξης διαφορετικών προορισμών από την Ελλάδα ή το εξωτερικό.

Οδηγίες διδασκαλίας

Συνίσταται οι εκπαιδευτικοί να μεριμνούν, ώστε οι μαθητές και μαθήτριες να έχουν τη δυνατότητα να αξιοποιούν το διαδίκτυο για να έχουν επαφή με οπτικοακουστικό υλικό για όλους τους τουριστικούς προορισμούς – τουριστικά αξιοθέατα που περιλαμβάνονται στο εκπαιδευτικό υλικό.

Μέρος Α: Ευρώπη- Ελλάδα, Κεφάλαια 1 έως 8

Όσον αφορά στον Ελληνικό χώρο, η εστίαση θα πρέπει να αφορά τόσο σε δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς όσο και σε «εναλλακτικούς» προορισμούς στην υπόλοιπη χώρα. Οι μαθητές και

μαθήτριες θα πρέπει να είναι σε θέση να αναζητούν τα τουριστικά αξιοθέατα που διαθέτει μια περιοχή και να προτείνουν στον υποψήφιο τουρίστα τις εναλλακτικές προτάσεις που έχει σε έναν τουριστικό προορισμό είτε έχει εκτεταμένη τουριστική ανάπτυξη, είτε έχει αναπτύξει ήπιες μορφές τουρισμού. Ως κύρια εργασία προτείνεται η σχεδίαση ενός χάρτη της Ελλάδας και η ένδειξη πάνω σε κάθε νομό τουλάχιστον ενός τουριστικού αξιοθέατου, κατά προτίμηση με εικόνες. Ως επιμέρους εργασίες οι μαθητές/μαθήτριες μπορούν να αναζητούν φωτογραφικό υλικό και πληροφορίες για κάθε αξιοθέατο που διδάσκονται.

Όσον αφορά στον Ευρωπαϊκό χώρο, οι μαθητές και μαθήτριες, ως πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα πρέπει να γνωρίσουν αναλυτικά όλες τις χώρες της Ευρώπης. Προφανώς, ισχύουν οι οδηγίες που αναφέρθηκαν για τον Ελληνικό χώρο (ότι θα πρέπει να είναι σε θέση να αναζητούν, να εντοπίζουν και να προτείνουν τα αξιοθέατα σε όποιον τουριστικό προορισμό τους ζητηθεί). Μετά την ολοκλήρωση της ενότητας προτείνεται, ως κύρια εργασία, η σχεδίαση ενός χάρτη της Ευρώπης, έτσι ώστε ο μαθητής/ η μαθήτρια να έχει μια πληρέστερη εικόνα της γεωμορφολογικής θέσης της χώρας μας σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη. Ως επιμέρους εργασίες μπορούν να ορίζονται η αναλυτική μελέτη των τουριστικών αξιοθέατων κάθε χώρας με πληροφορίες και εικόνες για κάθε ένα από αυτούς.

Μέρος Β: Κεφάλαια 9 έως 17

Συνιστάται οι μαθητές και μαθήτριες να έχουν γενική εικόνα των ηπείρων αλλά και των χωρών που βρίσκονται σε κάθε ήπειρο, χωρίς να είναι απαραίτητο να υπεισέρχονται σε λεπτομέρειες. Ωστόσο, επιβάλλεται να είναι σε θέση να εντοπίζουν τους τουριστικούς προορισμούς και πληροφορίες γι' αυτούς, όταν τους ζητηθεί. Προτείνεται η εκπόνηση ομαδικών εργασιών για διαφορετικούς προορισμούς της ημεδαπής και αλλοδαπής, με σκοπό οι εργασίες να παρουσιαστούν στην ολομέλεια της τάξης

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ (3Ε)

Γ' τάξη Ημερήσιου & Γ' Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Διδακτέα ύλη

Ολόκληρο το βιβλίο «**Εφαρμογές Η/Υ στον Τουρισμό**» (των κ.κ. Σ. Κουτσογεωργόπουλου, Χ. Λαλά και Κ. Λιβαδά).

Γ΄ ΤΑΞΗ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΠΑ.Λ.

ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΜΑΘΗΜΑ: ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ – ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΦΥΛΛΑ (EXCEL) (2Ε)

Γ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑΛ (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «Χρηματοπιστωτικές Συναλλαγές – Λογιστικά Φύλλα» της Β΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ (2Θ)

Γ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «Οικονομικά Μαθηματικά & Στατιστική» της Β΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΚΑΙΟΥ (ΕΜΠΟΡΙΚΟ – ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ) (2Θ)

Γ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Διδακτέα ύλη

Από τα βιβλία:

«Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου» (Γρηγόριος Μέντης, Ιωάννης Φεργάδης, Παναγιώτης Πλέσσας, Αναστασία Μπαμπή): **43-46 και 85-101**

«Τουριστική Νομοθεσία» (Γρηγόριος Μέντης, Δημήτριος Μυλωνόπουλος): **σελ. 9-92 και 127-140**

Οδηγίες διδασκαλίας

Για τη διδασκαλία του μαθήματος «Στοιχεία Δικαίου» είναι απαραίτητο οι διδάσκοντες/διδάσκουσες εκπαιδευτικοί να ενημερώνονται σχετικά με την κείμενη νομοθεσία, ώστε

να υπάρχει σύνδεση της εκπαιδευτικής πράξης με τα ισχύοντα νομικά δεδομένα, τα οποία μπορεί να μεταβάλλονται ακόμη και κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους.

Σκοπός του μαθήματος «**Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου**» είναι οι μαθητές/μαθήτριες να αποκτήσουν γνώσεις των βασικών διατάξεων του εμπορικού δικαίου. Ειδικότερα, στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α των εταιρειών θα πρέπει να επισημανθούν στους μαθητές/μαθήτριες οι νέες διατάξεις (Ν. 4072/2012 ΦΕΚ Α΄.86/11.4.2012, όπως ισχύει) αναφορικά με την έννοια της εταιρείας, την ίδρυση και λειτουργία αυτών. Θα πρέπει, ομοίως, να γίνει αναφορά ότι οι εμπορικές πλέον εταιρείες, μετά την κατάργηση των διατάξεων του Εμπορικού Νόμου, ρυθμίζονται από τα άρθρα 249-294 του ως άνω νόμου. Επίσης, κρίνεται σκόπιμη η αναφορά και στη νέα μορφή κεφαλαιουχικής εταιρείας, αυτή της ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ (Ι.Κ.Ε) (άρθρο 43 του πιο πάνω νόμου) εξαιτίας της απήχησης που είχε στην αγορά. Λόγω των σημαντικών αλλαγών που έχουν επέλθει στη διαδικασία σύστασης και απόκτησης νομικής προσωπικότητας των εταιρειών θα γίνει αναφορά στην ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΜΙΑΣ ΣΤΑΣΗΣ (Γ.Ε.ΜΗ)(Ν.3419/2005 ΦΕΚ Α΄/6.12.2005), η οποία αντικατέστησε τη δημοσίευση των καταστατικών των εταιρειών στα αρμόδια Πρωτοδικεία. Ομοίως, προκειμένου οι μαθητές να αποκτήσουν εικόνα των καταστατικών των εταιρειών (σε πραγματικό επίπεδο) θεωρείται αναγκαία η παρουσίαση αυτών ανά εταιρικό τύπο. Τα πρότυπα των καταστατικών μπορεί ν' αντληθούν από το οικείο ΦΕΚ (σχετικά: Υ.Α. 31637 (Οικονομ.) της 15/20.3.2017, ΦΕΚ Β΄. 928). Χρήσιμο υλικό για θέματα που αφορούν το ΓΕΜΗ μπορούν να αναζητηθούν στην ακόλουθη διεύθυνση <http://www.businessportal.gr/knowledgebase/showSearchForm> .

Σκοπός του μαθήματος «**Στοιχεία Τουριστικού Δικαίου**» είναι να μυήσει τους μαθητές/μαθήτριες με απλό και εύληπτο τρόπο στους όρους και τις έννοιες της τουριστικής νομοθεσίας καθώς και στα βασικά θέματα που ρυθμίζουν οι διατάξεις της. Παρέχει νομικές γνώσεις χρήσιμες για τους μαθητές και τις μαθήτριες που θα ήθελαν να σταδιοδρομήσουν ως στελέχη τουριστικών επιχειρήσεων. Κρίνεται σκόπιμο οι διδάσκοντες/διδάσκουσες εκπαιδευτικοί να ενημερώνονται σχετικά με την κείμενη νομοθεσία (π.χ. Ν. 4276/2014, ΦΕΚ 155/Α΄/30.07.2014, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τους Ν. 4305/2014, 4403/2016, 4442/2016 κ.λπ., όπου περιλαμβάνονται ρυθμίσεις που αφορούν διάφορες κατηγορίες τουριστικών επιχειρήσεων) και να ενσωματώνουν στην εκπαιδευτική πράξη παραδείγματα εφαρμογής των σχετικών διατάξεων.

Ο προγραμματισμός της διδακτέας ύλης (ετήσιος, εξαμηνιαίος, εβδομαδιαίος και ωριαίος), είναι απαραίτητος. Ενδείκνυται η αξιοποίηση ασκήσεων, πρακτικών θεμάτων και σύντομων μελετών περίπτωσης για την καλύτερη κατανόηση των θεμάτων. Επισημαίνεται επίσης, ότι επιβάλλεται η χρήση των κατάλληλων εποπτικών μέσων διδασκαλίας-εκπαιδευτικής τεχνολογίας για την ενεργοποίηση του ενδιαφέροντος των μαθητών/μαθητριών.

ΜΑΘΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ (5Ε)

Γ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «**Λογιστικές Εφαρμογές**» της ειδικότητας ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ της Γ΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ (2Θ)

Γ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «**Επικοινωνία και Δημόσιες Σχέσεις**» της ειδικότητας ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ της Γ΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΑΠΟΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ – ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΦΥΛΛΑ (EXCEL) (2Ε)

Γ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑΛ (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «**Χρηματοπιστωτικές Συναλλαγές – Λογιστικά Φύλλα**» της Β΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ (2Θ)

Γ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «**Οικονομικά Μαθηματικά & Στατιστική**» της Β΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑΛ και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΚΑΙΟΥ (ΕΜΠΟΡΙΚΟ – ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ) (2Θ)

Γ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «**Στοιχεία Δικαίου (Εμπορικό –Τουριστικό)**» της ειδικότητας ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ της Γ΄ τάξης Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΘΗΚΩΝ (3Θ+2Ε)

Γ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «**Οργάνωση και Διαχείριση Αποθηκών**» της ειδικότητας ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΑΠΟΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ της Γ΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ (2Ε)

Γ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «**Λογιστικές Εφαρμογές**» της ειδικότητας ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΑΠΟΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ της Γ΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ

**ΜΑΘΗΜΑ: ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ – ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΦΥΛΛΑ
(EXCEL) (2Ε)**

Γ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑΛ (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «**Χρηματοπιστωτικές Συναλλαγές – Λογιστικά Φύλλα**» της Β΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑΛ και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ (2Θ)

Γ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «Οικονομικά Μαθηματικά & Στατιστική» της Β΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑΛ και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΚΑΙΟΥ (ΕΜΠΟΡΙΚΟ – ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ) (2Θ)

Γ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «Στοιχεία Δικαίου (Εμπορικό –Τουριστικό)» της ειδικότητας ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ της Γ΄ τάξης Εσπερινού ΕΠΑΛ και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ (ΕΙΣΑΓΩΓΗ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ) (1Θ+2Ε)

Γ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «Διαφήμιση (Εισαγωγή, Δημιουργία και Προβολή)» της ειδικότητας ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ της Γ΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. προσαρμοσμένο στο Ωρολόγιο Πρόγραμμα της Γ΄ τάξης Εσπερινού ΕΠΑ.Λ.

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ (2Θ)

Γ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «Επικοινωνία και Δημόσιες Σχέσεις» της ειδικότητας ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ της Γ΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑΛ και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ (2Ε)

Γ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «Λογιστικές Εφαρμογές» της ειδικότητας ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ της Γ΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

**ΜΑΘΗΜΑ: ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ – ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΦΥΛΛΑ
(EXCEL) (2Ε)**

Γ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑΛ (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «Χρηματοπιστωτικές Συναλλαγές – Λογιστικά Φύλλα» της Β΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ (2Θ)

Γ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «Οικονομικά Μαθηματικά & Στατιστική» της Β΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΚΑΙΟΥ (ΕΜΠΟΡΙΚΟ – ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ) (2Θ)

Γ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «Στοιχεία Δικαίου (Εμπορικό –Τουριστικό)» της ειδικότητας ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ της Γ΄ τάξης Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ (3Ε)

Γ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «Εφαρμογές στον Τουρισμό» της ειδικότητας ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ της Γ΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (2Ε)

Γ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «**Γεωγραφία Τουρισμού**» της ειδικότητας ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ της Γ΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

Δ΄ ΤΑΞΗ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΠΑ.Λ. (Ν.4186/2013)

ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ (4Θ)

Δ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Η διδακτέα-εξεταστέα ύλη του Πανελλαδικώς εξεταζόμενου μαθήματος «**Αρχές Οικονομικής Θεωρίας**» καθορίζεται με την υπ΄ αριθμ. Φ6/162681/Δ4/29.09.2017 Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός διδακτέας - εξεταστέας ύλης των Πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων της Δ΄ τάξης Εσπερινών ΕΠΑ.Λ. για το σχολικό έτος 2017-2018».

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (4Θ)

Δ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Η διδακτέα-εξεταστέα ύλη του Πανελλαδικώς εξεταζόμενου μαθήματος «**Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης**» καθορίζεται με την υπ΄ αριθμ. Φ6/162681/Δ4/29.09.2017 Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός διδακτέας - εξεταστέας ύλης των Πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων της Δ΄ τάξης Εσπερινών ΕΠΑ.Λ. για το σχολικό έτος 2017-2018».

ΜΑΘΗΜΑ: ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ (2Θ+4Ε)

Δ' τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «Φορολογική Πρακτική» της ειδικότητας ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ της Γ' τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΑΠΟΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ (4Θ)

Δ' τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Η διδακτέα-εξεταστέα ύλη του Πανελλαδικώς εξεταζόμενου μαθήματος «**Αρχές Οικονομικής Θεωρίας**» καθορίζεται με την υπ' αριθμ. Φ6/162681/Δ4/29.09.2017 Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός διδακτέας - εξεταστέας ύλης των Πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων της Δ' τάξης Εσπερινών ΕΠΑ.Λ. για το σχολικό έτος 2017-2018».

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (4Θ)

Δ' τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Η διδακτέα-εξεταστέα ύλη του Πανελλαδικώς εξεταζόμενου μαθήματος «**Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης**» καθορίζεται με την υπ' αριθμ. Φ6/162681/Δ4/29.09.2017 Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός διδακτέας - εξεταστέας ύλης των Πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων της Δ' τάξης Εσπερινών ΕΠΑ.Λ. για το σχολικό έτος 2017-2018».

ΜΑΘΗΜΑ: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ (2Θ+2Ε)

Δ' τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «**Οργάνωση και Διαχείριση Μεταφορών**» της ειδικότητας ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΑΠΟΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ της Γ' τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ (4Ε)

Δ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «**Λογιστικές Εφαρμογές**» της ειδικότητας ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ της Γ΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ (4Θ)

Δ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Η διδακτέα-εξεταστέα ύλη του Πανελλαδικώς εξεταζόμενου μαθήματος «**Αρχές Οικονομικής Θεωρίας**» καθορίζεται με την υπ΄ αριθμ. Φ6/162681/Δ4/29.09.2017 Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός διδακτέας - εξεταστέας ύλης των Πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων της Δ΄ τάξης Εσπερινών ΕΠΑ.Λ. για το σχολικό έτος 2017-2018».

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (4Θ)

Δ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Η διδακτέα-εξεταστέα ύλη του Πανελλαδικώς εξεταζόμενου μαθήματος «**Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης**» καθορίζεται με την υπ΄ αριθμ. Φ6/162681/Δ4/29.09.2017 Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός διδακτέας - εξεταστέας ύλης των Πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων της Δ΄ τάξης Εσπερινών ΕΠΑ.Λ. για το σχολικό έτος 2017-2018».

ΜΑΘΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ (4Ε)

Δ΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Ισχύει ό,τι προβλέπεται για το μάθημα «**Λογιστικές Εφαρμογές**» της ειδικότητας ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ της Γ΄ τάξης Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και αναφέρθηκε [ανωτέρω](#) στην παρούσα εγκύκλιο.

ΜΑΘΗΜΑ: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ (2Ε)

Δ' τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Για το μάθημα «Δημιουργία και Προβολή της Διαφήμισης» στη Γ' τάξη του Ημερησίου ΕΠΑ.Λ. κατά το σχολικό έτος 2016-2017 έχουν ισχύσει τα ακόλουθα:

Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών: Φ.Ε.Κ. 2411/τ.Β'/2016 (σελ. 26178-26186)

Διδακτέα ύλη

Προτείνεται οι εκπαιδευτικοί να αξιοποιήσουν το βιβλίο εμπορίου που διανέμεται στους μαθητές/μαθήτριες με σκοπό την πρακτική εξάσκηση σε σύγχρονα θέματα δημιουργίας και προβολής της διαφήμισης. Από το εν λόγω βιβλίο, προτείνεται η ακόλουθη διδακτέα ύλη:

Κεφάλαιο 2° «Διαφημιστικός Σχεδιασμός»

Επιγραμματικά: 2.2.

Αναλυτικά: 2.1. -2.3.

Κεφάλαιο 3° «Διαφημιστική Στρατηγική»

Επιγραμματικά: 3.3. – 3.4. – 3.5. (Εισαγωγή)

Αναλυτικά: 3.1. - 3.2. – 3.5. (Ενότητες α και β)

Κεφάλαιο 4° «Το Δημιουργικό»

Επιγραμματικά: 4.1. – 4.2. – 4.3. – 4.5. – 4.9. 4.10. – 4.11. – 4.12.

Αναλυτικά: 4.4. - 4.6. – 4.7. – 4.8.

Να μη διδαχθούν: 4.13. -4.14.

Κεφάλαιο 5° «Σχεδιασμός Μέσων»

Επιγραμματικά: 5.1. – 5.2. – 5.3. - 5.7. - 5.8. - 5.9. - 5.10. - 5.12.

Αναλυτικά: 5.4. - 5.5. – 5.6. – 5.11.

Κεφάλαιο 6° «Εναλλακτικές μορφές προώθησης»

Επιγραμματικά: 6.1. – 6.2. – 6.6. – 6.7. – 6.8. – 6.9.

Αναλυτικά: 6.3. - 6.4. – 6.5. – 6.10. – 6.11. – 6.12. – 6.13. – 6.14. – 6.15.

Κεφάλαιο 7° «Σύγχρονες τάσεις στη Διαφήμιση»

Επιγραμματικά: 7.1. – 7.2. – 7.3. – 7.4. – 7.5. - 7.6.

Αναλυτικά: 7.7. - 7.8. 7.9.

Επίσης, οι εκπαιδευτικοί μπορούν συμπληρωματικά και κατά την κρίση τους να αξιοποιήσουν το συναφές περιεχόμενο των ακόλουθων βιβλίων που έχουν διανεμηθεί στο πλαίσιο του μαθήματος «Εφαρμογές Μάρκετινγκ» και ειδικότερα τις ακόλουθες ενότητες:

1. Από το βιβλίο **Τουριστικό Μάρκετινγκ** (των κ.κ. Η. Μοσχονά, Α. Βάθη και Χ. Πετρέα) οι ακόλουθες ενότητες:

Κεφάλαιο 11 (Πολιτική προώθησης προϊόντων, επικοινωνία-προώθηση)

Κεφάλαιο 13 (Η διαφήμιση του τουριστικού προϊόντος)

Κεφάλαιο 14 (Διαφημιστικά τουριστικά έντυπα/ φυλλάδια)

Κεφάλαιο 15 (Προώθηση πωλήσεων στην τουριστική βιομηχανία, προσωπική πώληση στην τουριστική βιομηχανία)

2. Από το βιβλίο **Εμπορία (marketing) Γεωργικών Προϊόντων** (των κ.κ. Δ. Κοντογεωργάκου, Ν. Κοντομίχου, Ι. Βασιλείου και Ι. Νάνου):

Κεφάλαιο 3 (Προβολή και προώθηση)

Για το μάθημα «Δημιουργία και Προβολή της Διαφήμισης» στη Γ' τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. κατά το σχολικό έτος 2016-2017 έχουν ισχύσει οι οδηγίες διδασκαλίας και η ύλη για το Ημερήσιο ΕΠΑ.Λ., προσαρμόζοντας το περιεχόμενο της διδασκαλίας στο ισχύον Ωρολόγιο Πρόγραμμα του Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. και συνεκτιμώντας ότι οι μαθητές/μαθήτριες επρόκειτο να διδαχθούν το εν λόγω μάθημα και στην Δ' τάξη για 2 ώρες (Εργαστήριο).

Σε αυτή τη βάση, κρίνεται ότι στη Δ' τάξη Εσπερινού για το σχολικό έτος 2017-2018 θα πρέπει να υπάρξει συμπλήρωση του περιεχομένου διδασκαλίας, όπως περιγράφηκε για το Ημερήσιο ΕΠΑ.Λ. του Ν. 4186/2013 και προσαρμογή αυτού με βάση τα πεπραγμένα της Γ' τάξης Εσπερινού ΕΠΑ.Λ.

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ (4Θ)

Δ' τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Η διδακτέα-εξεταστέα ύλη του Πανελλαδικώς εξεταζόμενου μαθήματος «**Αρχές Οικονομικής Θεωρίας**» καθορίζεται με την υπ' αριθμ. Φ6/162681/Δ4/29.09.2017 Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός διδακτέας - εξεταστέας ύλης των Πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων της Δ' τάξης Εσπερινών ΕΠΑ.Λ. για το σχολικό έτος 2017-2018».

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (4Θ)

Δ' τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Η διδακτέα-εξεταστέα ύλη του Πανελλαδικώς εξεταζόμενου μαθήματος «**Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης**» καθορίζεται με την υπ' αριθμ. Φ6/162681/Δ4/29.09.2017 Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός διδακτέας - εξεταστέας ύλης των Πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων της Δ' τάξης Εσπερινών ΕΠΑ.Λ. για το σχολικό έτος 2017-2018».

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ (6Ε)

Δ' τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ)

Διδακτέα ύλη

Ολόκληρο το βιβλίο «Εφαρμογές Η/Υ στον Τουρισμό» (των κ.κ. Σ. Κουτσογεωργόπουλου, Χ. Λαλά και Κ. Λιβαδά).

Οι διδάσκοντες να ενημερωθούν ενυπόγραφα.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΑΞΕΒΑΝΑΚΗΣ

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Υφυπουργού κ. Δ. Μπαξεβανάκη
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα κ. Γ. Αγγελόπουλου
- Γενική Διεύθυνση Σπουδών Π/θμιας και Δ/θμιας Εκπ/σης
- Δ/νση Θρησκευτικής Εκπαίδευσης
- Δ/νση Ειδικής Αγωγής & Εκπ/σης
- Δ/νση Παιδείας Ομογενών Διαπολιτ. Εκπ/σης Ξένων κ Μειον. Σχολείων.
- Αυτοτελές Τμήμα Επαγγελματικού Προσανατολισμού
- Δ/νση Επαγγ/κής Εκπ/σης –Τμήμα Α'